

Ontvangen: 19/04/2018

18ink07215

R E G I O
ACHTERHOEK

Terborgseweg 21
7001 GM Doetinchem
+31 314 32 12 00
info@regio-achterhoek.nl
www.regio-achterhoek.nl

Aan de leden van het algemeen bestuur
van de Regio Achterhoek

Doetinchem : 17 april 2018
Bijlage(n) : 1
Informatie bij : E. van Zuuk
Portefeuillehouder : A. Spekschoor
Zaaknummer : 1330470/EZ/IvdH
Onderwerp : Jaarstukken 2017

Geacht heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de jaarstukken 2017 van de Regio Achterhoek. Deel I van de jaarstukken bevat de jaarrekening 2017. Deel II bevat de verantwoording per programma. Deel III bevat de verplichte paragrafen en deel IV betreft een uiteenzetting van de financiële positie.

Volgens de vastgestelde planning dienen de jaarstukken in het algemeen bestuur van 11 juli 2018 te worden vastgesteld. De gemeenten worden verzocht om de kanttekeningen van de **raad** ten aanzien van de jaarstukken 2017 vóór **25 juni 2018** schriftelijk kenbaar te maken.

Regio Achterhoek verzorgde in 2017 de financiële afwikkeling van de proceskosten van Stuurgroep A2020. De lasten ad € 444.000 zijn door de Regio verantwoord op het programma 'Strategische Agenda' onder 'organiseren inbreng in 30 samenwerking'. Een nadere specificatie van deze lasten én een inhoudelijke verantwoording door de stuurgroep A2020 vindt u in het meegezonden Jaarverslag 2017 Achterhoek2020 van de stuurgroep.

Hoogachtend,

namens het dagelijks bestuur
van de Regio Achterhoek,

drs. S. Veneman MBA,
secretaris/directeur

Aan de colleges van de aan
Regio Achterhoek deelnemende gemeenten

Doetinchem : 11 april 2018
Zaaknummer : 1330470/WSt/IvdH
Onderwerp : Jaarverslag 2017 en financiële verantwoording Achterhoek 2020

Geacht college,

Bijgaand ontvangt u het jaarverslag over 2017 van Achterhoek 2020. Graag leggen wij ook financiële verantwoording af.

De Regio Achterhoek verzorgt voor Achterhoek 2020 de financiële administratie. Dit houdt in dat de middelen voor Achterhoek2020 ondergebracht zijn bij Regio Achterhoek en onderdeel uitmaken van de jaarrekening van Regio Achterhoek.

De lasten ad € 443.643,-- zijn door Regio Achterhoek verantwoord in het programma Strategische Agenda onder organiseren inbreng in 30 samenwerking. De specificatie van de lasten staat in onderstaand overzicht.

Uitgaven

omschrijving	begroot	uitgegeven
Stuurgroep	118.000	115.400
Kennismakelaars	150.000	146.840
Bijeenkomsten	20.000	25.879
Communicatie	50.000	94.605
Opstarten initiatieven	511.453	26.274
Inzet Lobbyist bereikbaarheid	15.000	0
Onvoorzien	10.000	34.646
	874.453	443.643

Inkomsten

omschrijving	begroot	ontvangen
Provincie	150.000	150.000
Gemeenten in formatie	123.000	123.000
Krimpbijdrage Rijk	90.000	90.000
Maatschappelijke organisatie	0	2.500
Positief sald0 A2020 2016	148.453	148.453
Restant middelen Regiocontract	363.000	363.764
	874.453	877.717

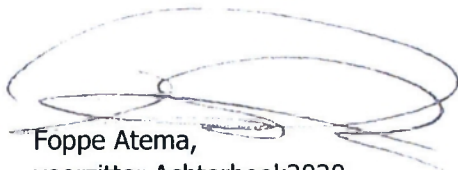
Saldo	434.074
--------------	----------------

In januari 2017 heeft het AB besloten om de bijdrage vanuit de 30's uit de krimpbijdrage van het Rijk te financieren. De bijdrage van de maatschappelijke organisaties is een verlate bijdrage voor 2016. Naast de hier boven opgenomen bijdragen hebben de bedrijven in de Achterhoek gezamenlijk € 75.000,-- bijgedragen aan de economische profilering SmartHub Achterhoek. Het positieve saldo ad € 434.074,-- is mede veroorzaakt doordat we in het verleden meer externe middelen hebben kunnen aantrekken. Het positieve saldo wordt overgeheveld naar het volgend boekjaar op basis van een besluit van het algemeen bestuur (9 december 2015). Dit saldo wordt in 2018 in de begroting opgenomen voor het ondersteunen van initiatieven.

Gelet op de doorontwikkeling wordt er rekening mee gehouden dat A2020 nog tot 1 juli door gaat en daarna –indien positief wordt besloten- over gaat in de Achterhoek Board. De restantmiddelen worden dan toegevoegd aan het investeringsfonds zoals in de doorontwikkeling is opgenomen.

Mocht u over bovenstaande vragen hebben, dan kunt u altijd contact opnemen met Wilma Stortelder w.stortelder@regio-achterhoek.nl telefoon (0314) 32 12 42.
Bouw samen met ons aan een vitale en economisch krachtige Achterhoek!

Met vriendelijke groet,
namens de stuurgroep Achterhoek2020,

Foppe Atema,
voorzitter Achterhoek2020

Resultaten Achterhoek2020 in 2017

Uitvoeringsagenda^{2.0} - projecten

Na een vliegende start in 2016 zijn door de inzet van onze partners en met hulp van de drie kennismakelaars veel projecten voorbereid en gestart. Door intensief aan de voorkant met de provincie af te stemmen en samen te werken, hebben we voor 17 projecten een bijdrage vanuit de Gebiedsopgave van de provincie gekregen. Projecten die bijdragen aan de economische ontwikkeling van de Achterhoek en op het gebied van wonen en bereikbaarheid.

Bijvoorbeeld voor de ontwikkeling van het StadsHub jongerenhotel in Doetinchem, het Smart Business Centre, de economische profilering, Achterhoek 2020Jong, de Groene kunstmestfabriek en het LoRa-netwerk. Maar ook voor Scholder an Scholder, Asbesttrein, Zon op erf, de uitrol van de pilot Wonen zoals in Beltrum was gestart en Slim samen reizen. In totaal lopen er 28 projecten met een bijdrage vanuit de gebiedsopgave. Daarnaast lopen er meerdere initiatieven en projecten zonder bijdrage van de provincie. Diverse projecten zijn nog in voorbereiding. Alle projecten die gestart zijn kunt u vinden op: www.achterhoek2020.nl/achterhoek-agenda-2020/projecten/

Smart Technical Education Regio Achterhoek

Zon op erf

Naast de projecten zijn er meerdere kleinere initiatieven met een bijdrage vanuit Achterhoek2020 zelf ondersteund. Met name bedoeld om verbindingen te leggen en kansen te creëren. Denk daarbij aan het betonprinten, het festIMME, Trendtoers en de Bètagdag.

Deze voortvarende aanpak heeft ertoe geleid dat de door PS in 2016 beschikbare middelen (ruim 7 miljoen) voor een groot deel zijn toegekend aan projecten. We zijn dan ook met de gedeputeerde in gesprek om in 2018 extra budget vrij te maken voor de Achterhoek.

De Uitvoeringsagenda^{2.0} en de samenwerking in 3O-verband wordt door de provincie gewaardeerd. Gedeputeerde Schouten sluit periodiek aan bij de stuurgroep Achterhoek2020 en is zeer te spreken over de manier waarop de Achterhoek de gebiedsopgave in gezamenlijkheid vorm geeft.

Regiobarometer

We hebben de Regiobarometer die in 2015 voor het eerst is uitgebracht, geactualiseerd. De Regiobarometer is een monitoringsinstrument met feiten en cijfers over de Achterhoek. Ontwikkelingen en trends zijn in beeld gebracht en geven handvatten voor het bijsturen van beleid of het starten van nieuwe projecten. De nieuwe Barometer sluit beter aan bij de Uitvoeringsagenda^{2.0} en is op 2 oktober gepresenteerd. De Regiobarometer kunt u vinden op <http://www.achterhoek2020.nl/achterhoek-agenda-2020/regiobarometer/>

Achterhoekse ToekomstToer

Omdat 2020 nadert, heeft Achterhoek2020 een traject gestart om verder vooruit te kijken. Vanuit de wetenschap dat er in de Achterhoek heel veel initiatieven door betrokken Achterhoekers zijn, is gekozen voor een intensief traject samen met die inwoners: de ToekomstToer. De aftrap was op 2 oktober in het middelpunt van de Achterhoek: de BMV in Mariënvelde. Op deze avond konden de deelnemers op drie locaties kennismaken van vele initiatieven die belangrijk zijn voor de Toekomst van de Achterhoek. Het doel was elkaar te ontmoeten, te inspireren, te verbinden en samen verder te bouwen. Het werd een avond vol energie en met veel nieuwe gezichten. Na deze aftrap zijn in 2017 nog drie 'toekomstreizen' gemaakt. Twee over het wonen in de toekomst (Samen Goed Wonen) en één over de energietransitie. Er was veel belangstelling voor de reizen en we zagen veel nieuwe gezichten. Het traject liep in 2018 door met nog vijf reizen en is op 19 maart 2018 afgesloten met de presentatie van een ToekomstKrant.

<http://www.achterhoek2020.nl/toekomsttoer/>

Wat doen Stuurgroep Achterhoek2020 en kennismakelaars?

Projecten in het zadel helpen

Stuurgroep en kennismakelaars stimuleren initiatiefnemers van projecten door verbindingen te leggen met andere partners, een project 'smart' te maken, het project te toetsen aan de criteria in de Uitvoeringsagenda en af te stemmen met de provincie.

Regiegroep Smart Industry

De stuurgroep is nauw verbonden met de regiegroep Smart Industry Achterhoek. Deze groep van met name ondernemers zorgt in grote mate voor de inhoudelijke invulling van de ambitie om de Smart Regio van Nederland te worden.

Onder de naam SmartHub Achterhoek hebben ruim zestig ondernemers, overheden en maatschappelijke organisaties in de Achterhoek hun krachten gebundeld. In heel Nederland promoten ze de stages, afstudeeropdrachten en startersfuncties voor jong, hoger opgeleid talent.

Regiegroep Fijnmazige bereikbaarheid

In 2017 is de regiegroep Fijnmazige bereikbaarheid ingesteld. Deze regiegroep heeft als taak om te zorgen voor een programmatische aanpak van de fijnmazige bereikbaarheid; Mobility As A Service. Er is behoefte aan een gemeenschappelijk visie, zodat projecten die gestart worden in samenhang kunnen worden beoordeeld.

Verbinden, ontmoeten, communiceren en lobby

Stuurgroepleden en kennismakelaars leggen daarnaast verbindingen met en tussen partners in de Achterhoek, door gesprekken te voeren en presentaties te geven. En natuurlijk zijn er de netwerkbijeenkomsten Achterhoek2020. Ook zijn de stuurgroepleden actieve ambassadeurs voor de Achterhoek in Arnhem, Brussel en Den Haag.

Periodiek publiceren we artikelen over Achterhoek2020-projecten in het Achterhoek Innovatie Magazine, Oost Gelderland Business, Het Ondernemersbelang, Kijk op Oost Nederland, Achterhoekse Zaken en delen deze via onze nieuwsbrief en sociale media.

Contact

[Meer informatie over Achterhoek2020, stuurgroepleden en kennismakelaars.
http://www.achterhoek2020.nl/organisatie/](http://www.achterhoek2020.nl/organisatie/)

Jaarstukken 2017

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Deel I Jaarrekening	
Balans (inclusief toelichting)	7
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	15
Gebeurtenissen na balansdatum	15
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	17
Publicatie WNT	21
Verzamelstaat afrekening gemeenten	25
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	27
Jaarverslag	
Deel II Programmaverantwoording	33
1. Strategische Agenda	34
2. Nazorg stortplaatsen (beheersmatige taak)	42
3. Termijngebonden taken (afbouwtaken)	44
4. Overige uitgaven en inkomsten	45
Deel III Paragrafen	47
1. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	48
2. Paragraaf Financiering	51
3. Paragraaf Bedrijfsvoering	53
4. Paragraaf Rechtmatigheid	54
Deel IV Uiteenzetting financiële positie	57
1. Algemene financiële beschouwing programmarekening	58
2. Formatieplan (inclusief toelichting)	60
3. Verzamelstaat bijdrage per gemeente	61

Inleiding

Wij bieden u de programmaverantwoording 2017 aan van de Regio Achterhoek met de resultaten van onze programma's: de Strategische Agenda, de stortplaatsen en de termijngebonden taken.

Deel I van de programmarekening bevat de jaarrekening, deel II bevat de programmaverantwoording, deel III bevat de verplichte paragrafen en deel IV de uiteenzetting van de financiële positie.

Hoofdtak van de Regio Achterhoek was in 2017 de belangenbehartiging en het benutten van externe betrekkingen (hieronder vallen lobby, subsidies en grensoverschrijdende samenwerking met Duitsland en buurregio's). Daarnaast bestonden de taken uit de intergemeentelijke samenwerking en het betrekken van de gemeenteraden, het organiseren van inbreng in 30 samenwerking en verbindingen leggen voor projecten. Begin 2016 heeft het algemeen bestuur besloten om zowel de bestuurlijke samenwerking en besluitvorming als de regionale uitvoeringskracht tegen het licht te houden. Dit proces is in dit boekjaar nog niet afgerond.

Voor de stortplaatsen verzorgde de Regio in 2017 de jaarlijkse nazorgtaak. De termijngebonden taken bestonden in 2017 uit de uitvoering van het BWS (besluit woninggebonden subsidies).

De Uitvoeringsagenda^{2.0} Achterhoek2020 vormt de inhoudelijke basis voor de regionale samenwerking. De agenda geeft richting en prioriteiten aan voor de Achterhoekse lobby, investeringen en profilering. De Achterhoek heeft besloten Smart Industry als strategische focus te benoemen en zich te presenteren als SmartHub Achterhoek, dé regio met de 'Toekomst in de Maak'.

Wij nodigen u uit om hierover meer te lezen in de programma's en de paragrafen van deze programmaverantwoording.

Jaarresultaat

Het jaar is afgesloten met een positief resultaat van € 41.000 (€ 0,14 per inwoner). Het resultaat is als volgt te specificeren:

Strategische Agenda	61.000	voordeel
Overige uitgaven en inkomsten (taakstelling)	-31.000	nadeel
Overige uitgaven en inkomsten (overig)	11.000	voordeel
Positief resultaat	41.000	voordeel

Het voordeel is vooral ontstaan door vacatureruimte verminderd met de taakstelling en diverse overschotten op apparaatskosten (o.a. contributies en kantoorkosten).

Voor een nadere toelichting op saldi verwijzen wij graag naar de programma's.

Bestemming resultaat 2017

Voorgesteld wordt het jaarresultaat ad € 41.000 uit te keren aan de gemeenten.

Controleverklaring

DVE accountants & adviseurs heeft voor 2017 een controleverklaring opgesteld ten aanzien van de financiële administratie en het beheer. De controle omvat de cijfers opgenomen in de jaarrekening 2017 en de rechtmatigheid van financiële beheershandelingen gelet op het controleprotocol 2017. De controleverklaring voor de jaarrekening 2017 is in het boekwerk opgenomen.

Behandelprocedure

Conform de vastgestelde planning wordt de jaarrekening in het algemeen bestuur van 11 juli 2018 vastgesteld. De behandelprocedure ziet er als volgt uit:

4 april   Het concept is behandeld en geaccordeerd in het dagelijks bestuur. Na ontvangst van de controleverklaring worden de documenten uiterlijk 15 april aan de deelnemende gemeenten gezonden.

- mei/juni Tot 25 juni 2018 hebben de gemeenten de gelegenheid om hun standpunten kenbaar te maken bij de Regio.
- 28 juni Behandeling controlerapport in het dagelijks bestuur.
- 11 juli Vaststelling van de programmarekening in de vergadering van het algemeen bestuur.

Doetinchem, 10 april 2018

Dagelijks bestuur Regio Achterhoek

Deel I

Jaarrekening

Balans (inclusief toelichting)

Balans per 31 december 2017

(bedragen x € 1.000,--) ACTIVA	Ultimo 2017		Ultimo 2016	
Vaste activa				
<i>Immateriële activa</i>				
<i>Materiële vaste activa</i>		36		42
- Investerings met een economisch nut	36		42	
<i>Financiële vaste activa</i>		1.171		2.690
- Leningen aan:				
- Personeelshypotheken	1.171		2.690	
Totaal vaste activa		1.207		2.732
Vlottende activa				
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		11.184		9.725
- Rekening-courantverhouding met Rijk	11.174		9.607	
- Overige vorderingen	10		118	
<i>Liquide middelen</i>		252		252
- Bank- en girosaldi	252		252	
<i>Overlopende activa</i>		378		252
Totaal vlottende activa		11.814		10.229
Totaal-generaal		13.021		12.961

Balans per 31 december 2017

(bedragen x € 1.000,--) PASSIVA	Ultimo 2017		Ultimo 2016	
Vaste passiva				
<i>Eigen vermogen</i>		<i>3.804</i>		<i>2.009</i>
- Algemene reserve	240		286	
- Bestemming reserves (overige bestemmingsreserves)	3.523		1.689	
- Gerealiseerd resultaat nog te bestemmen	41		34	
<i>Voorzieningen</i>		<i>526</i>		<i>4.113</i>
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	526		4.113	
<i>Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer</i>		<i>-</i>		<i>13</i>
- Verplichtingen BWS	-		13	
Totaal vaste passiva		4.330		6.135
Vlottende passiva				
<i>Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar</i>		<i>3.203</i>		<i>139</i>
- Overige schulden	3.203		139	
<i>Overlopende passiva</i>		<i>5.488</i>		<i>6.687</i>
Totaal vlottende passiva		8.691		6.826
Totaal-generaal		13.021		12.961

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen activa

De jaarrekening is opgesteld op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs. De activa met relatief geringe betekenis (aanschafwaarde < € 1.000) worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Afschrijving van de activa (op lineaire en annuïteiten basis) vindt plaats vanaf het moment dat het object voor gebruik beschikbaar is en met inachtneming van de verwachte gebruiks- en nuttigheidsduur. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Er zijn geen nieuwe investeringen voor 2017. Het rentepercentage voor de investeringen van 2017 bedraagt 0% aangezien geen externe leningen zijn aangetrokken (notitie rente BBV).

Bij de doorberekeningen van de kapitaallasten over de vermeerderingen gedurende het boekjaar is uitgegaan van het hele jaar.

Van de meest voorkomende c.q. belangrijkste activa is in onderstaand overzicht de gehanteerde afschrijvingstermijnen aangegeven.

- Meubilair	12 jaar
- Archiefstellingen	10 jaar
- ICT basisvoorzieningen	4 jaar
- Softwarepakketten	5 jaar

De waardering van de overige activa en passiva geschiedt in het algemeen tegen nominale waarden. Wanneer hiervan wordt afgeweken, is dit in de toelichting bij de desbetreffende post vermeld.

Grondslagen resultaat

De inkomsten en uitgaven zijn verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Verordening financieel beheer

In artikel 212 Gemeentewet worden de uitgangspunten voor het financiële beleid, de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vastgesteld. In artikel 213 Gemeentewet wordt de controle uitgewerkt. De volgende verordeningen zijn van toepassing:

- financiële verordening ex artikel 212 GW: verordening op de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de Regio Achterhoek (*AB 13 januari 2016*)
- controleverordening ex artikel 213 GW: verordening op de controle op het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie (*AB 28 juni 2004*) en
- verordening periodiek onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid ex artikel 213a GW: verordening op het periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het financiële beheer (*AB 28 juni 2004*).

Toelichting op de balans per 31 december 2017

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa	€ 36.000
Boekwaarde per 1 januari 2017	€ 42.000
Bij: Investerings 2017	0
Af : Afschrijvingen over 2017	-6.000
Af: Desinvesteringen 2017	0
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>€ 36.000</u>

Nadere specificatie investeringen:

In 2017 zijn geen investeringen gedaan.

Verzekerde waarden

Onder de materiële vaste activa zijn de investeringen verantwoord voor huisvesting en inventaris.

Verzekerde waarde per balansdatum: € 107.200,--

Financiële vaste activa	€ 1.171.000
--------------------------------	--------------------

Verstrekte hypotheekambtenaren

Boekwaarde per 1 januari 2017	€ 2.690.000
Af : Aflossingen 2017	-1.519.000
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>€ 1.171.000</u>

Met ingang van 1 januari 2009 is de gewijzigde wet Fido in werking getreden en komt er op die datum van rechtswege een einde aan de Hypotheekregeling van de Regio Achterhoek.

De lopende hypotheek blijven gelden. Nieuwe hypotheekaanvragen zijn sinds 1 januari 2009 niet meer gehonoreerd. In 2017 hebben 14 personen in totaal € 1.499.000 extra afgelost.

VLOTTENDE ACTIVA

Uiteenzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€ 11.184.000
---	---------------------

<u>Rekening-courantverhouding met het Rijk</u>	<i>Stand per</i> <i>01-01-2017</i>	<i>Mutaties</i> <i>2017</i>	<i>Stand per</i> <i>31-12-2017</i>
BZK Schatkistbankieren	9.607.000	1.567.000 €	11.174.000
<u>Overige vorderingen</u> Debiteuren			€ 10.000

Specificatie van deze vorderingen naar ouderdom is als volgt: 2017 10.000

Van de debiteuren is eind februari 2018 een bedrag van € 1.798 nog te ontvangen.

Liquide middelen	€ 252.000
-------------------------	------------------

<u>Bank- en giroaldi</u>	<i>Stand per</i> <i>01-01-2017</i>	<i>Mutaties</i> <i>2017</i>	<i>Stand per</i> <i>31-12-2017</i>
Bank Nederlandse Gemeenten	250.000	0 €	250.000
ABN-AMRO	2.000	0	2.000
	<u>252.000</u>	<u>0 €</u>	<u>252.000</u>

Overlopende activa **€ 378.000**

Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen	€ 212.000
Overige vooruitbetaalde kosten	€ 155.000
Overige nog te ontvangen inkomsten	€ 11.000
	€ 378.000

Specificatie nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen

	<i>01-01-2017</i>	<i>Toevoeging</i>	<i>Ontvangen</i>	<i>31-12-2017</i>
te ontvangen Provincie	-	30.000	-	30.000
te ontvangen gemeenten	-	-	-	-
diverse projecten (Rijk/RVO)	79.000	113.000	10.000	182.000
	79.000	143.000	10.000	212.000

VASTE PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Reserves / Bestemmingsreserves **€ 3.804.000**

Algemene reserve

Saldo per 1 januari 2017	€ 286.000
Bij: Toevoeging rente 2017	0
Bij: Overige toevoegingen 2017	0
Af: Onttrekkingen 2017	-46.000
Saldo per 31 december 2017	€ 240.000

Tot de algemene reserve worden gerekend alle reserves, waar geen bestemming is gegeven (vrij besteedbaar). De algemene reserve dient vooral voor het opvangen van tegenvallers in het jaarresultaat. Op 31 december 2017 bedraagt het saldo € 240.000.

Specificaties algemene reserve

Onttrekkingen: De onttrekking (€ 46.000) betreft de verrekening van het aandeel van de algemene reserve met de gemeente Montferland.

Bestemmingsreserve

Saldo per 1 januari 2017	1.689.000
Bij: Overige toevoegingen 2017	2.086.000
Af: Onttrekkingen 2017	-252.000
Saldo per 31 december 2017	€ 3.523.000

<i>specificatie:</i>	<i>bestemmings- reserve door- ontwikkeling</i>	<i>onderhoud- huisvesting</i>	<i>projecten- reserve Regio Achterhoek</i>	<i>bws rente- resultaat</i>	<i>regionale projecten uitvoerings- agenda</i>	
	0	91.000	280.000	183.000	1.135.000	1.689.000
	258.000	0	70.000	0	1.758.000	2.086.000
	0	0	-45.000	-42.000	-165.000	-252.000
	258.000	91.000	305.000	141.000	2.728.000	€ 3.523.000

De reserve doorontwikkeling is in 2017 gevormd voor de dekking van eenmalige kosten als gevolg van de doorontwikkeling.

De reserve onderhoud huisvesting is gevormd voor het interne onderhoud van het pand Terborgseweg.

De reserve projecten is gevormd voor de financiering van werkzaamheden voor lobby, grens en subsidies.

De bestemmingsreserve BWS-renteresultaat is ontstaan uit rentevoordelen over toegekende BWS-budetten. De voordelen zijn ontstaan door tijdsverschil tussen ontvangst van subsidies van het Rijk en betaling van subsidie aan belanghebbenden. In 2009 heeft het Rijk de subsidieverplichting aan de Regio afgekocht. In 2017 is de laatste rente betaald aan belanghebbenden. De loonkosten van de BWS medewerker worden eveneens uit de reserve betaald.

De reserve regionale projecten uitvoeringsagenda is gevormd voor 'co'-financiering van regionale projecten binnen het thema bevolkingsdaling.

Resultaat na bestemming

Exploitatieresultaat 2017 € 41.000

Het exploitatieresultaat 2016 ad. € 34.000 is gerestitueerd aan de deelnemende gemeenten.

VOORZIENINGEN € **526.000**

Voorzieningen geven een schatting van de voorzienbare lasten in verband risico's en verplichtingen, maar waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden min of meer onzeker zijn.

De voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

	<i>Risico wachtgelden</i>	<i>Nazorg stortplaatsen</i>		
Saldo per 1 januari 2017	412.000	3.701.000	€	4.113.000
Bij: Toevoeging rente 2017	0	54.000		54.000
Bij: Overige toevoegingen 2017	0	0		0
Af: Onttrekkingen 2017	-176.000	-3.465.000		-3.641.000
Saldo per 31 december 2017	<u>236.000</u>	<u>290.000</u>	€	<u>526.000</u>

Het overgrote deel van de staat Voorzieningen en Reserves bestaat uit reserveringen ten behoeve van de Nazorg van stortplaatsen. De voorziening nazorg stortplaatsen is nodig om eeuwigdurend de nazorgkosten voor de stortplaatsen te kunnen betalen. Het betreft een voorziening tegen contante waarde en daarom wordt jaarlijks rente toegevoegd (2017 1,45%). In verband met de overdracht van de stortplaatsen aan de Provincie worden de nazorgplannen per stortplaats zorgvuldig geactualiseerd. Uiteindelijk zullen definitieve nazorgplannen leiden tot een over te dragen doelvermogen per overdrachtsdatum. Er is een gereede verwachting dat het doelvermogen binnen de gereserveerde middelen blijft. Bij een eventueel tekort zullen de gemeenten worden aangesproken. In verband met de beoogde overdracht van de stortplaatsen medio 2018 aan de Provincie Gelderland is in 2014 reeds € 10 miljoen gestort in het Provinciaal Nazorgfonds. Op 9 januari 2018 is nogmaals € 3 miljoen in het nazorgfonds gestort. Dit bedrag is reeds opgenomen onder de kortlopende schulden. Het Provinciaal Nazorgfonds geeft een rendement van 4,6%.

De voorziening risico wachtgelden is gevormd voor de uitkeringen aan twee oud medewerkers. De bedragen van deze voorziening zijn ultimo 2016 berekend op het maximale risico dat Regio Achterhoek loopt in de toekomstige uitbetaling van deze wachtgelden. In de loop van 2016 is gebleken dat een van de twee medewerkers een voorwaardelijke WIA loongerelateerde uitkering ontvangt, waardoor de daadwerkelijke uitbetaling naar alle waarschijnlijkheid lager zal zijn dan het voorziene bedrag. Op 12 juli 2017 heeft het AB besloten € 138.000 over te hevelen naar een bestemmingsreserve doorontwikkeling.

LANGLOPENDE SCHULDEN

Vaste schulden een looptijd langer dan één jaar € **0**

Verplichtingen BWS:

In 2017 is de laatste verplichting voor BWS uitbetaald. € 0
€ 0

VLOTTENDE PASSIVA

Overige schulden € **3.203.000**

kortlopende schulden

Crediteuren	€	203.000
Voorlopige aanslag nazorgfonds	€	3.000.000
	€	<u>3.203.000</u>

Van de crediteuren is medio februari 2018 een bedrag van € 0 nog te betalen.
De voorlopige aanslag is op 9 januari 2018 betaald.

Overlopende passiva € **5.488.000**

Door derden beklemde middelen	€	1.926.000
Vooruitontvangen bedragen	€	3.179.000
Nog te betalen bedragen	€	383.000
	€	<u>5.488.000</u>

Specificatie door derden beklemde middelen

	<i>Stand</i>		<i>Vrijval</i>	<i>Stand</i>
	<i>01-01-2017</i>	<i>Toevoeging</i>		<i>31-12-2017</i>
ISV	147.000		129.000	18.000
MIP gelden	61.000		61.000	0
Subsidie uitvoeringsagenda 2.0	1.361.000	435.000		1.796.000
Cofinanciering div. kleine projecten	142.000		30.000	112.000
CVV OV-deel	78.000		78.000	0
	<u>1.789.000</u>	<u>435.000</u>	<u>298.000</u>	<u>1.926.000</u>

specificatie vooruitontvangen bedragen:

gem. montferland, uittreedvergoeding per 01-01-2018	305.000
talententuin	2.000
belastingdienst omzetbelasting voorgaande jaren	2.438.000
bijdrage gemeenten en ondernemers stuurgroep	434.000
	<u>3.179.000</u>

specificatie nog te betalen kosten:

afwikkeling cpa en ambulancedienst	54.000
uitgaven inhuur derden	236.000
uitgaven traineeproject	20.000
accountantskosten	6.000
belastingdienst loonheffing dec 2017	58.000
overig	9.000
	<u>383.000</u>

Niet uit balans blijvende verplichtingen

Automatisering

De Regio Achterhoek heeft geen eigen netwerk/systeembeheerders in dienst. Om de continuïteit en ondersteuning op het terrein van de automatisering te waarborgen is er voor het ICT-beheer een overeenkomst gesloten met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van drie maanden.

Personeelsinformatiesysteem

Met het oog op kosten reductie en continuïteit is voor de salarisadministratie en personeelszaken samenwerking gezocht met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van zes maanden.

Huurovereenkomsten

De volgende huurovereenkomsten zijn gesloten met derden:

plaats	huurtermijn	einddatum	huur per jaar	Locatie/straat
Doetinchem	5 jaren	31-07-2022	€ 48.000	Terborgseweg 21
Doetinchem	1 jaar	31-12-2018	€ 3.000	Melkweg

Onderhoudscontracten huisvesting

Voor diverse werkzaamheden zijn meerjarige overeenkomsten afgesloten:

ten behoeve van	contractstermijn	einddatum	kosten per jaar
Kopieerapparatuur	1 jaar	31-12-2018	€ 12.000

Contracten Personeelszaken

ten behoeve van	contractstermijn	einddatum	kosten per jaar
Terwerkstelling arbeidskrachten		opzegtermijn 1 jaar	Afhankelijk van aantal detacheringen
IZA-bedrijfszorgpakket	1 jaar	opzegtermijn 2 maanden	
Bedrijfsarts	1 jaar	opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van inzet uren
Dienstverlening uitvoering bovenwettelijke uitkeringen	onbepaalde tijd	opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van aantal uitkeringsgerechtigden

Gebeurtenissen na balansdatum

Moram

Naar aanleiding van een brand bij Moram in 's-Heerenberg is in maart 2008 een tweede claim (betrekking hebbend op de bevelvoering tijdens de brand) neergelegd bij de Regio Achterhoek. Het dagelijks bestuur heeft besloten (24-03-2004) dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. Na een jarenlange onzekerheid over de financiële uitkomsten is in 2013 een maximale claim toegewezen die binnen de verzekeringspolis past. Inmiddels is in 2016 de hoofdprocedure afgerond en krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. Er ligt echter nog wel steeds een claim van Bosman.

Overdracht stortplaatsen

Het algemeen bestuur heeft in haar vergadering van 29 mei 2013 besloten de nazorg van 3 regionale stortplaatsen, de Langenberg te Zelhem, 't Bellegoor te Eibergen en 't Wal(d) te Winterswijk versneld over te dragen aan de Provinciale nazorgorganisatie.

Inmiddels vindt ambtelijk overleg plaats met medewerkers van de Provincie Gelderland om procedureafspraken te maken die leiden tot de overdracht van de nazorg van de betreffende gesloten stortplaatsen. Voor twee stortplaatsen zijn de nazorgplannen ingediend. Gestreefd wordt naar een overdracht van de stortplaatsen medio 2018.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Programma	(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)
	Werkelijke Lasten	Werkelijke Baten	Werkelijke Saldo (a-b)	Begrote Lasten	Begrote Baten	Begrote Saldo (d-e)	Verschil Lasten (a-d)	Verschil Baten (b-e)	Verschil Saldo (g-h)
Strategische agenda	2.107.000	711.000	1.396.000	3.203.000	1.689.000	1.514.000	-1.096.000	-978.000	-118.000
Stortplaatsen	471.000	471.000	0	562.000	562.000	0	-91.000	-91.000	0
Termijngebonden taken	42.000	5.000	37.000	40.000	5.000	35.000	2.000	0	2.000
Overige uitgaven en inkomsten	136.000	2.064.000	-1.928.000	136.000	2.095.000	-1.959.000	0	-31.000	31.000
- resultaat kostenplaatsen	463.000	476.000	-13.000	479.000	474.000	5.000	-16.000	2.000	-18.000
- renteresultaat	61.000	60.000	1.000	192.000	205.000	-13.000	-131.000	-145.000	14.000
Subtotaal programma's	3.280.000	3.787.000	-507.000	4.612.000	5.030.000	-418.000	-1.332.000	-1.243.000	-89.000
Bijdrage deelnemende gemeenten			1.322.000			1.322.000			0
Resultaat voor bestemming (- = tekort)			1.829.000			1.740.000			89.000
Toevoegingen / ontrekkingen reserves									
<i>(+ = onttrekking / - = toevoeging)</i>									
Strategische agenda			114.000			171.000			-57.000
Stortplaatsen			0			0			0
Termijngebonden taken			37.000			35.000			2.000
Overige uitgaven en inkomsten			-1.938.000			-1.938.000			0
- resultaat kostenplaatsen			-2.000			5.000			-7.000
- renteresultaat			1.000			-13.000			14.000
Subtotaal mutatie reserves			-1.788.000			-1.740.000			-48.000
Resultaat na bestemming			41.000			0			41.000

TOELICHTING OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

1. Strategische agenda

De onttrekking aan de reserves bedraagt € 134.000 (geraamd € 171.000). Dit betreffen de onttrekking aan de projectenreserve € 44.000 (geraamd € 81.000) en de reserve regionale projecten € 90.000 (geraamd € 90.000). De werkelijke kosten voor raadsbijeenkomsten, lobbykosten en grensoverschrijdende samenwerking vielen lager uit dan geraamd. De toevoeging aan de reserve doorontwikkeling van € 20.000 betreft de vrijgemaakte middelen voor kosten van capaciteit en expertise voor de doorontwikkeling (AB-besluit 8 november 2017).

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten is € 61.000 en moet voor een groot deel worden verrekend met het tekort vanwege de niet-gerealiseerde taakstelling van €31.000 op programma 4. Het voordeel is met name veroorzaakt door een overschot (€ 11.000) op bestuurskosten (representatie, contributies en abonnementen en bijeenkomsten), een overschot op loonkosten/inhuur (€ 50.000), een overschot op overige personeelskosten (€ 7.000) en een tekort op detacheringsinkomsten (€ 7.000). Het overschot op de loonkosten wordt voornamelijk veroorzaakt door vacatureruimte. Zie voor een nadere toelichting het formatieplan in bijlage 2 van deel IV. Het overschot op overige personeelskosten wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor opleiding.

2. Overige beheersmatige kerntaken (stortplaatsen)

In 2017 wordt voor de nazorg van de regionale stortplaatsen € 465.000 onttrokken aan de voorziening nazorg stortplaatsen.

3. Termijgebonden taken

Er is € 37.000 onttrokken aan de BWS reserve ten opzichte van een begroot bedrag van € 35.000. De loonkosten voor de BWS medewerker zijn hoger als gevolg van wettelijk recht op nabetalingen over voorgaande jaren. Deze nabetalingen waren bij de begroting niet voorzien.

4. Overige uitgaven en inkomsten

De kosten voor onvoorzien 2017 bedragen € 9.811 (begroot € 10.000). De overhead 2017 bedraagt € 452.000.

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 1.939.000 toevoeging) is als volgt:

	<i>raming</i>	<i>werkelijk</i>
- onttrekking renteresultaat BWS aan reserve BWS rente resultaat	- 1.000	- 1.000
- onttrekking verschil Böcker aan reserve BWS	- 4.000	- 4.000
- onttrekking algemene reserve (afwikkeling Montferland)	- 47.000	- 47.000
- onttrekking reserve regionale projecten	- 75.000	- 75.000
- onttrekking reserve onderhoud huisvesting	- 5.000	-
- toevoeging projectenreserve	68.000	70.000
- toevoeging reserve regionale projecten	1.758.000	1.758.000
- toevoeging reserve doorontwikkeling	238.000	238.000
- toevoeging rente algemene reserve	14.000	-
Per saldo toevoeging reserves programma 4	1.946.000	1.939.000

Het nadelige verschil in de bijdrage gemeenten (€ 20.000) wordt voornamelijk veroorzaakt door een voordelig saldo op de kostenplaatsen bedrijfsvoering (€ 11.000) en het niet realiseren van de taakstelling op onvoorzien (€ 31.000 negatief).

Het voordelige saldo op de kostenplaatsen bedrijfsvoering (€ 11.000) wordt met name veroorzaakt door een tekort op inhuur derden (€ 8.000), een overschot op overige personeelskosten (€ 2.000) een overschot op accountantskosten (€ 4.000), een overschot op kantoorkosten (10.000) en een overschot op overige huisvestings- en apparaatskosten (€ 3.000). Het tekort op inhuur derden wordt veroorzaakt door extra inhuur vanwege langdurige ziekte. Het overschot op de kantoorkosten wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor automatisering en lagere kapitaallasten. Zie voor een nadere toelichting van de loonkosten het formatieplan in bijlage 2 van deel IV.

**Publicatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen
(WNT)**

Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 2017

Naam	Functie	Duur bestuursperiode	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare kostenvergoedingen	Voorzieningen betaalbaar op termijn	Gewezen topfunctionaris?	(Fictieve) dienstbetrekking?	Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum
S. Veneman	Secretaris directeur	-	1-4/31-12	1 fte	€ 57.282	€ 221	€ 11.715	nee	nee	€ 181.000
A. Traag	Voorzitter algemeen bestuur, voorzitter dagelijks bestuur	1-1/1-4	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-
M. Boumans	Voorzitter algemeen bestuur, voorzitter dagelijks bestuur	31-5/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-
M.J. van Beem	Lid algemeen bestuur, lid dagelijks bestuur, vice voorzitter	1-1/15-3	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-
J. Bengevoort	Lid algemeen bestuur, lid dagelijks bestuur	15-5/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-
G. Nijland	Lid algemeen bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-
M. van Haaren	Lid algemeen bestuur	1-1/31-12	-	-	Onbezoldigd	-	-	-	-	-
A. Spekschoor	Lid algemeen bestuur, lid dagelijks bestuur, vice voorzitter	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-
M. Bronsvoot	Lid algemeen bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-
P. Drenth	Lid algemeen bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-
B. Kuster	Lid algemeen bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-

WNT-verantwoording Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking

bedragen x € 1	S. Veneman	
Functiegegevens	Secretaris-directeur	
Kalenderjaar	2017	2016
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	01-01 - 31-03	01-09 - 31-12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	3	4
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€176	€175
Maxima op basis van de normbedragen per maand.	73.500,00	72.000,00
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	145.500,00	
Bezoldiging		
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	22.768,67	26.114,28
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	48.882,95	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag		N.v.t.
Totale bezoldiging, exclusief BTW		48.882,95
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.

Verzamelstaat afrekening gemeenten

Verzamelstaat afrekening gemeenten

Programma	(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)
	Lasten	Baten	Saldo (b-a)	Mutatie reserve	Overschot bijdrage (c+d)	Ontvangen voorschot inwoner- bijdrage begroot	Bijdrage overschot	Afrekening inwoner- bijdrage (f-g)
Strategische agenda	2.107.000	2.054.000	-53.000	114.000	61.000	1.343.000	61.000	1.282.000
Stortplaatsen	471.000	471.000	0	0	0	0	0	0
Termijnggebonden taken	42.000	5.000	-37.000	37.000	0	0	0	0
Overige uitgaven en inkomsten	136.000	2.043.000	1.907.000	-1.938.000	-31.000	-21.000	-31.000	10.000
- resultaat kostenplaatsen	463.000	476.000	13.000	-2.000	11.000	0	11.000	-11.000
- renteresultaat	61.000	60.000	-1.000	1.000	0	0	0	0
Totaal	3.280.000	5.109.000	1.829.000	-1.788.000	41.000	1.322.000	41.000	1.281.000

(- = tekort) (+ = onttrekking) (+ = overschat)

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de programmabladen van de programmaverantwoording.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Regio Achterhoek

A Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons Oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Regio Achterhoek gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Regio Achterhoek op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, en het normen en toetsingskadar rechtmatigheid van de Regio Achterhoek.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2017;
- De staat van baten en lasten over 2017; en
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Beleidsregels toepassing WNT, het controleprotocol WNT, de Financiële en controle verordening en het normen en toetsingskader rechtmatigheid van de Regio Achterhoek. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Regio Achterhoek zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (Vio) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA)

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 86.699,- waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materiaaleitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2017.

B Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het BBV.

C Beschrijving van de verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het algemeen en dagelijks bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Regeling Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Arnhem, 10 april 2018

DVE accountants & adviseurs

w.g. Drs A.F.J. van der Velden RA

Deel II

Programmaverantwoording

Strategische Agenda

Programma 1

Wat willen we bereiken?

Strategische doelstelling

Het samenwerkingsverband Regio Achterhoek zet zich in voor het behoud van een economisch sterke en vitale regio die slim inspeelt op actuele maatschappelijk-economische uitdagingen, zoals de gevolgen van de demografische ontwikkelingen. De zeven aangesloten gemeenten kunnen deze uitdagingen veelal niet 'ieder voor zich' aangaan. Een krachtige en vruchtbare bestuurlijke samenwerking in de Achterhoek is daarom gewenst. Daartoe voert Regio Achterhoek een Strategische Agenda uit. Een agenda die gericht is op belangenbehartiging en samenwerking. De Regio vervult hierbij een coördinerende en faciliterende rol. Veelal is ze de 'smeerolie' tussen verschillende partijen en overleggen, zorgt voor de juiste agendering en tijdige informatieoverdracht.

Belangenbehartiging

Om bovenstaand doel te bereiken zijn forse investeringen en experimenteerruimte nodig in de wet- en regelgeving. Regio Achterhoek is met het oog daarop belangenbehartiger voor de gemeenten bij externe partners als provincie, Rijk en Europa. De Regio coördineert daarvoor de lobbyagenda en regionale subsidieaanvragen voor de gemeenten. Ze is er van overtuigd dat omgekeerd een sterke Achterhoek veel te bieden heeft: als gebied met actieve, hardwerkende en toekomstgerichte inwoners, die samenwerking en technische en sociale innovatie in hun genen hebben; als gebied waar uitstekende opleidingsmogelijkheden in de techniek voorhanden zijn en waar het bovendien prettig en 'groen' wonen is.

Samenwerking 'over de grens'

Regio Achterhoek streeft naar goede en vruchtbare samenwerking over de grenzen heen, onder andere met buurland Duitsland en met Twente. Dit is van groot belang voor het versterken van de regionale economie en daarmee van de leefbaarheid van de Achterhoek.

Samenwerking tussen de gemeenten in de Achterhoek

Regio Achterhoek versterkt de samenwerking tussen de gemeentebesturen onderling. Die samenwerking is hard nodig in tijden van demografische krimp, waarbij soms pijnlijke keuzes gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld op het gebied van voorzieningen. Het stimuleren van de economie en het profileren van de Achterhoek als SmartHub heeft daarbij prioriteit. De Regio wil daarnaast bereiken dat de gemeenteraden een volwaardige positie hebben bij besluitvorming over de aanpak van regionale opgaven, zodat zij hun invloed effectief kunnen aanwenden.

Deelname aan Achterhoek2020

De Achterhoek kent sinds 2009 een samenwerking tussen overheid, ondernemingen en maatschappelijke organisaties. Samen hebben deze 'drie O's' een Uitvoeringsagenda Achterhoek2020 opgesteld met gemeentegrensoverstijgende projecten op het gebied van Werken, Wonen en Bereikbaarheid. Regio Achterhoek coördineert deze samenwerking, zorgt ervoor dat de inbreng vanuit de gemeenten afgestemd en adequaat is en levert daarnaast ook ondersteuning aan de stuurgroep Achterhoek2020.

Bestuurlijke ontwikkelingen

Op 31 mei is de heer M. Boumans gekozen als nieuwe voorzitter van Regio Achterhoek. De heer J. Bengevoerd is aangewezen als DB-lid en tevens afgevaardigd naar het DB van de Euregio. Het dagelijks bestuur bestaat nu uit de heren Boumans (voorzitter), Spekschoor (vicevoorzitter) en Bengevoerd (portefeuille grens).

Voor de bestuurlijke aansturing van zowel de Achterhoekse lobby als de grensoverschrijdende samenwerking hebben AB- en collegeleden in onderling overleg een taakverdeling en een werkwijze vastgelegd.

Op 1 en 2 juni hebben de colleges van de zeven gemeenten een inspirerend werkbezoek gebracht aan Regio Eindhoven. Naast interessante lezingen van en bezoeken in deze Regio is ook stilgestaan bij de doorontwikkeling van de regionale samenwerking.

Doorontwikkeling regionale samenwerking

Het advies van BMC is op 1 juni met de zeven colleges besproken. Duidelijk werd dat het advies onvoldoende handvatten bood om tot een goed besluit te komen. Op 2 juni hebben de colleges aan de heer Boumans de opdracht gegeven om met een nieuw voorstel te komen.

Op 19 juni is de derde Radenconferentie gehouden (in vervolg op die van 22 februari). Tijdens deze bijeenkomst heeft BMC haar eindrapport gepresenteerd. De heer Boumans heeft aangegeven dat hij na de zomer met een concreet voorstel komt.

In de zomerperiode heeft de heer Boumans, samen met de secretaris-directeur, een voorstel uitgewerkt. Daarvoor zijn vele gesprekken gevoerd met het AB, een klankbordgroep van leden van de colleges, vertegenwoordigers vanuit de ondernemers en maatschappelijk organisaties en de provincie. Eind september is het voorstel 'de Achterhoek werkt door' gepresenteerd en na amendering van het AB naar de zeven raden gezonden. Het DB heeft daarna het voorstel in alle raden toegelicht. Zes gemeenten hebben, al dan niet na amendering/het indienen van een motie ingestemd met de verdere uitwerking. De raad van de gemeente Berkelland heeft niet ingestemd. In 2018 wordt het voorstel voor een Achterhoek Board, Achterhoek Raad en Thematafels verder uitgewerkt en opnieuw voorgelegd aan de raden

Wat zijn onze kaders?

Beleidskaders	Datum	Orgaan
Subsidieverordening	22 oktober 2008	algemeen bestuur
Organisatieverordening	22 oktober 2008	algemeen bestuur
Strategische Agenda Regio Achterhoek / nieuwe opdracht Regio Achterhoek	28 januari 2015	algemeen bestuur
Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek 23e wijziging	14 december 2016	algemeen bestuur
Reglementen van Orde voor AB en DB	14 december 2016	algemeen bestuur
Convenant Achterhoek2020	30 november 2011	3 O samenwerking
Uitvoeringsagenda ^{2.0} Achterhoek2020	Maart/april 2016	3 O samenwerking

Uitvoeringsagenda ^{2.0} Achterhoek2020

De Uitvoeringsagenda^{2.0} Achterhoek2020 is begin 2016 vastgesteld. Hij vormt de inhoudelijke basis voor de regionale samenwerking. De agenda geeft richting en prioriteiten aan voor de Achterhoekse lobby, investeringen en profilering. De Achterhoek heeft besloten Smart Industry als strategische focus te benoemen en zich te presenteren als SmartHub Achterhoek, dé regio met de 'Toekomst in de Maak'.

Wat hebben we er voor gedaan?

1. Belangenbehartiging en benutten externe betrekkingen

Lobby

Een van onze kerntaken is het faciliteren en coördineren van de lobby (proces en inhoud) en het organiseren van lobbyactiviteiten. We doen dit als Achterhoek, maar trekken hierbij samen op met provincie Gelderland en de andere krimpregio's (K6). Er zijn zes Achterhoekse lobbybestuurders (L6) die als vooruitgeschoven posten fungeren in de lobby en de strategie bepalen (op basis van de inhoud die door de 3 O's wordt geleverd). Ze zijn op diverse momenten aanwezig bij het Algemeen Overleg in de Tweede Kamer en benutten hun bestuurlijke netwerk. Regio Achterhoek ondersteunt dit bestuurlijk gremium.

In 2017 organiseerde de Regio onderstaande werkbezoeken en lobbyactiviteiten:

- Werkbezoek Ministeries van EZ en BZK op 18 januari
- Presentatie Krimpcafé van kennisnetwerk Krimp Noord Nederland
- Minisymposium Nederland in Balans in Den Haag (K6) op 2 februari
- Achterhoeks Verkiezingsdebat op 8 maart
- Inspraak ABF-commissie Gelderland, bij de midtermreview (dubbelspoor en N18)
- Bezoek VVD 1e Kamerfractie op 1 april
- Gesprek BZK (plaatsvervangend DG), gedeputeerden en woningmarktregio Achterhoek/Twente
- Achterhoeks Lentediner op 10 mei
- Fieldtrip Kamerleden op 12 juli
- Relatie-evenement tijdens de Slag om Grolle op 20 oktober
- Open Days op 10 en 11 oktober
- Achterhoekse Lobbycursus voor gemeenteambtenaren
- Er is een lobby-app voor de bestuurders ontwikkeld

Regiodeal

Er is gestart met het voorbereiden van een eerste Regiodeal met het Rijk en de provincie rondom de inhoudelijk opgaven op het gebied van leegstand/wonen. Regio Achterhoek coördineert het proces om te komen tot een Regiodeal. Een bestuurlijke 'kopgroep' bestaande uit de 30's stuurt het proces aan. De Regio is eerste aanspreekpunt voor BZK en voert gesprekken met partners op rijks-, provinciaal- en regionaal/lokaal niveau. De deal is een instrument afspraken tussen regio (triple helix), provincie en Rijk te maken rondom een regiospecifieke opgave. Daarnaast zijn er bij het ministerie van LNV financiële middelen beschikbaar ('regio-enveloppe'), waar zowel steden als regio's aanspraak op kunnen maken. Lastig hierbij is dat het nog onduidelijk is op welke wijze en onder welke voorwaarden het Rijk deze middelen gaat wegzetten. Met de inhoudelijke uitwerking van een Regiodeal en door (politieke) lobby probeert de Achterhoek hierop voor te sorteren.

Samenwerking Achterhoek-Amsterdam

Op 15 december heeft de werkgroep Stedenband van de gemeente Amsterdam, mede op initiatief van de gemeente Oost Gelre, een werkbezoek gebracht aan de Achterhoek. Dit is een eerste stap in het vormgeven van de samenwerking met Amsterdam. Begin 2018 volgt een bestuurlijk overleg.

Samenwerking Achterhoek-Rotterdam

In 2017 is verkend of en hoe een samenwerking tussen Rotterdam en Achterhoek tot stand kan komen op basis van vergelijkbare opgaven rondom economie (Next Economy/ Smart Industry) en de (particuliere) woningmarkt. Er zijn diverse gesprekken gevoerd tussen Regio Achterhoek en de afdeling Public Affairs van de gemeente Rotterdam. Ook is er een ambtelijk werkbezoek van de Achterhoek aan Rotterdam geweest in september. Helaas hebben deze inspanningen nog niet geleid tot versteviging van de samenwerking en het maken van afspraken hierover.

Subsidies

Regio Achterhoek speelt een belangrijke rol bij het verzorgen van subsidieaanvragen in het kader van Europese programma's als INTERREG en LEADER en provinciale programma's als de Gebiedsopgave. De Regio coördineert diverse projecten die vanuit deze fondsen cofinanciering ontvangen.

Gebiedsopgave Achterhoek

De eerste voortgangsrapportage gebiedsopgave Achterhoek (over 2016) is opgesteld en aan de provincie gezonden. In december is de vijfde beschikking van de provincie ontvangen. In totaal is nu circa 6 miljoen (van de door PS beschikbaar gestelde 7 miljoen) daadwerkelijk toegekend aan projecten. Er is een veelheid aan projecten in voorbereiding. Met de gedeputeerde is gesproken om meer middelen voor de Achterhoek beschikbaar te krijgen. De gedeputeerde wil dit in april/mei 2018 aan PS voorleggen. Hiertoe zal onder meer een werkbezoek voor de commissie ABF worden georganiseerd in april 2018

LEADER

Op basis van de ervaringen in het eerste jaar, zijn verbeterpunten aangebracht in de aanvraagfase. Eind 2017 is het algemeen bestuur akkoord gegaan met een Regiofonds Bevoorschotting LEADER-Achterhoek. Hiermee wordt een belangrijke barrière voor de initiatiefnemers (het voorfinancieren) weggenomen.

Tot nu toe hebben er drie openstellingen plaatsgevonden met een totaal subsidiebudget van € 4 miljoen. Er zijn zeven aanvragen goedgekeurd voor een totaal subsidiebedrag van bijna € 600.000, 14% van het tot nu toe opengestelde budget van € 4 miljoen. Hieruit blijkt dat de subsidieverlening achterblijft bij de beschikbaar gestelde budgetten. Overigens is dit niet alleen een probleem van LEADER-Achterhoek maar speelt dit ook bij de andere LEADER-gebieden in Nederland.

INTERREG

De Achterhoek is betrokken bij meerdere INTERREG-projecten. De cofinanciering is beschikbaar gesteld voor de projecten MINT, Dag van de Buurtaal 2017, Spreek je Buurtaal en 'Bereikbaarheid door de lucht'. Voor het project Spreek je Buurtaal is Regio Achterhoek leadpartner en voert zij het projectmanagement voor dit project. Regio Achterhoek heeft de pilot buslijn Aalten-Bocholt financieel ondersteund.

Krimpbijdrage Rijk

Vanaf 2016 ontvangt de Achterhoek vijf jaar lang de zogenoemde 'krimpbijdrage' van het Rijk, ruim één miljoen euro per jaar. Het bestuur heeft in 2016 besloten deze bijdrage grotendeels te reserveren voor een nog op te zetten transitiefonds voor de aanpak van leegstand. Deze reserve is, op een aantal kleine onderzoeken na, nog onaangeroerd.

Een beperkt deel (90.000 euro) wordt gebruikt voor proceskosten van Achterhoek2020, waardoor de gemeenten daaraan niet hoeven bij te dragen.

Grensoverschrijdende samenwerking

De grensoverschrijdende samenwerking betreft samenwerking met Duitsland en samenwerking binnen Oost-Nederland (Overijssel, Gelderland, Twente en Achterhoek). Op landelijk niveau is begin 2017 het Actieplan Grensoverschrijdende Arbeid en Economie uitgebracht en op regionaal niveau is het Ambitiedocument grensoverschrijdende samenwerking Achterhoek-Borken vastgesteld. Momenteel wordt op alle niveaus gewerkt aan het opzetten van een governance-structuur. Op provinciaal niveau is de eerste Landräterkonferenz gehouden, waarbij ook de portefeuillehouders Grens van de Regio's Achterhoek en Twente uitgenodigd waren. Op landsniveau is tijdens de Open Days 2017 een workshop grensoverschrijdende samenwerking gehouden met vertegenwoordigers van Rijk en NRW. Ook de EU heeft de ambitie om te komen tot multi-levelgovernance in de grensgebieden van Europa en zet haar beleid in op grensgebieden. De open communicatielijnen en personele unies tussen de verschillende overlegplatforms hebben vooral tot doel om de gesignaleerde problemen/kansen oplossingsgericht aan te pakken.

Samen optrekken in Oost-Nederland

Voor een aantal Euregio-aangelegenheden, zoals Arbeidsmarkt, Economie en Bereikbaarheid trekt de Achterhoek op met Regio Twente. In oktober was er een gezamenlijke vergadering van de commissies Grens van de Achterhoek en Twente.

De voorbereiding van een tweedaags werkbezoek van Achterhoekse vertegenwoordigers van gemeenten en bedrijfsleven aan de Europese week van regio's en steden in Brussel op 10 en 11 oktober is deels samen opgepakt met Twente, met o.a. een gezamenlijke workshop over de toekomst van de arbeidsmarkt en een gezamenlijk diner.

Eind 2017 was er een ontmoeting tussen de twee (nieuwe) DB's van Twente en Achterhoek. Dit wordt in 2018 voortgezet.

Regio Achterhoek is eind 2017 aangesloten bij het gezamenlijk overleg tussen de (Economic) Boards in Oost-Nederland. Doel hiervan is om elkaar te versterken en samen op te trekken in de lobby. Begin januari 2018 is er een eerste bestuurlijke meeting van de acht Boards. Voor de Achterhoek liggen er vooral kansen in de samenwerking met Twente.

2. Intergemeentelijke afstemming en betrekken gemeenteraden

Gelet op de drie hoofdthema's Werken, Wonen en Bereikbaarheid van de Uitvoeringsagenda^{2.0}, ondersteunt Regio Achterhoek de portefeuillehoudersoverleggen Mobiliteit, Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting en Duurzame economie, zodat we inhoudelijk goede verbanden kunnen leggen met bijvoorbeeld de lobby en Achterhoek2020. Vanuit deze rol helpt de Regio de lobbyboodschap helder te krijgen en projecten met elkaar te verbinden en/of verder te brengen.

Betrekken gemeenteraden

Op 22 februari en 19 juni zijn radenconferenties gehouden over de doorontwikkeling van de (regionale) samenwerking in de Achterhoek. Het dagelijks bestuur heeft alle raden in het najaar bezocht om het voorstel 'De Achterhoek werkt door' toe te lichten.

In februari, juni en oktober zijn de raadsleden via een raadsbericht geïnformeerd over de werkzaamheden van de Regio. In juli hebben zij het verslag van de laatste radenconferentie ontvangen.

Bedrijfsbezoek aan ARA voor raadsleden

Op 24 augustus is voor raadsleden een bedrijfsbezoek aan het Smart Industry-bedrijf apparatenfabriek ARA in Aalten georganiseerd. Doel was om hen te laten zien wat het belang van Smart Industry voor de Achterhoek is. Circa twintig raadsleden waren hierbij aanwezig.

3. Organiseren inbreng in Achterhoek2020 en detachering aan stuurgroep 2020

Regio Achterhoek heeft een initiërende en coördinerende taak bij de samenwerking tussen ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheid. We verzorgen het procesmanagement en de ondersteuning van de Stuurgroep Achterhoek2020 en de regiegroep Smart Industry en bieden ondersteuning bij de economische profilering. Daarvoor brengen we diverse gremia op bestuurlijk niveau met elkaar in contact, zodat een goede afstemming mogelijk is, in het bijzonder met het algemeen bestuur van Regio Achterhoek.

Uitvoeringsagenda^{2.0}

De Uitvoeringsagenda^{2.0} die in 2016 is vastgesteld, is een dynamische agenda. Wij zorgen ervoor dat nieuwe initiatieven en projecten vanuit de drie O's geagendeerd worden voor de stuurgroep A2020 en stemmen dit af met de provincie. Wij geven hierover advies aan de projectindieners en helpen indien nodig de juiste verbindingen te leggen. In 2017 heeft de provincie 17 nieuwe projecten goedgekeurd en hebben wij hiervoor de beschikkingen afgegeven. In totaal lopen er 28 projecten met een bijdrage vanuit de gebiedsopgave. Daarnaast lopen er meerdere initiatieven en projecten zonder bijdrage van de provincie. Meerdere projecten zijn nog in voorbereiding. Geconstateerd wordt dat het redelijk veel tijd kost voordat de initiatiefnemers tot een definitieve aanvraag komen. De begeleiding hiervan kost veel tijd en energie.

Regiobarometer

We hebben de Regiobarometer die in 2015 voor het eerst is uitgebracht, geactualiseerd. De nieuwe Barometer sluit beter aan bij de Uitvoeringsagenda^{2.0} en is op 2 oktober gepresenteerd.

Achterhoekse ToekomstToer

Op 2 oktober is de Achterhoekse ToekomstToer gestart met een groot evenement bij de BMV in Mariënveld. Met de ToekomstToer wil Achterhoek2020 de betrokken Achterhoeker een podium geven, laten zien wat er allemaal gebeurt in de Achterhoek en laten meepraten over de Toekomstagenda van de Achterhoek. In november en december zijn drie vervolgreizen gemaakt. Twee rondom het thema wonen (Samen Goed Wonen) en een over de energietransitie. Er is veel belangstelling voor de reizen en we zien veel nieuwe gezichten. De Toer wordt in 2018 vervolgd en op 19 maart afgesloten. Dan wordt ook de Toekomstagenda in de vorm van een Toekomst Krant gepresenteerd.

Communicatie Achterhoek2020

Er is een jaarverslag over 2016 uitgebracht. Periodiek publiceren we artikelen over Achterhoek2020-projecten in het Achterhoek Innovatie Magazine, Oost Gelderland Business, Het Ondernemersbelang, Kijk op Oost Nederland, Achterhoekse Zaken en delen deze via onze nieuwsbrief en sociale media.

Regiegroep Smart Industry en economische profilering

De regiegroep Smart Industry Achterhoek zorgt in grote mate voor de inhoudelijke invulling van de ambitie om de Smart Regio van Nederland te worden.

Onder de naam SmartHub Achterhoek hebben ruim tachtig ondernemers, overheden en maatschappelijke organisaties in de Achterhoek hun krachten gebundeld. In heel Nederland promoten ze de stages, afstudeeropdrachten en startersfuncties voor jong, hoger opgeleid talent.

Met een continue social mediacampagne komen we nadrukkelijk in beeld bij de doelgroep en bouwen we een grote groep volgers op. We delen filmpjes en artikelen van stagiaires, afstudeerders en starters die werkzaam zijn in de Achterhoek. Daarnaast promoten studerende 'Achterhoek ambassadeurs' SmartHub Achterhoek in hun studentenstad en presenteren we onszelf regelmatig op bedrijvendagen. Jonge talenten die in de Achterhoek werken, kunnen deelnemen aan een speciaal Talent Program. Daarin komen ze regelmatig bijeen voor kennisuitwisseling, persoonlijke groei, een kijkje in de keuken bij andere bedrijven en sociale activiteiten.

Regiegroep Kunstmestvrije Achterhoek

Een brede coalitie onder voorzitterschap van LTO werkt aan het op termijn realiseren van een kunstmestvrije Achterhoek. Regio Achterhoek faciliteert de regiegroep Kunstmestvrije Achterhoek en de provincie Gelderland is betrokken vanuit de Agenda Vitaal Platteland.

In het 6^e actieprogramma Nitraatrichtlijn, dat op 1 januari 2018 in werking is getreden, is met een gerichte lobby vanuit de regiegroep de Kunstmestvrije Achterhoek als pilot opgenomen.

Het initiatief Kunstmestvrije Achterhoek kan het Ministerie van LNV helpen de wetgeving aan te passen door data te genereren over het toepassen van hightech-producten door een beperkte groep deelnemers van de Vruchtbare Kringloop Achterhoek. Het initiatief sluit naadloos aan bij de Europese klimaatdoelen, circulaire economie, beperken methaanemissie en het vermijden van transport van water.

Regiegroep Fijnmazige bereikbaarheid

In 2017 is de regiegroep Fijnmazige bereikbaarheid ingesteld. Deze regiegroep heeft als taak om te zorgen voor een programmatische aanpak van de Fijnmazige bereikbaarheid; Mobility As A Service. Er is behoefte aan een gemeenschappelijk visie, zodat projecten die gestart worden in samenhang kunnen worden beoordeeld. De start van de Regiegroep was moeizaam, in 2018 wordt met de inzet van een kwartiermaker gestart met het opstellen van de visie.

Achterhoek2020 Jong

Achterhoek2020 Jong is een bundeling van jongereninitiatieven in de Achterhoek, die op meerdere manieren samenwerken om de Achterhoek aantrekkelijk te maken en te houden voor jongeren. Regio Achterhoek ondersteunt, faciliteert en coördineert de projecten en processen rondom Achterhoek2020 Jong. Activiteiten in 2017:

- De vijfde editie van de Achterhoekse Talententuin vond 24 november 2017 plaats in de SSP-HAL en het ICER in Uft. Ruim zestig Achterhoekse bedrijven presenteerden zich aan talenten die op zoek zijn naar een (afstudeer)stage, afstudeeropdracht, traineeship of startersfunctie.
- In het kader van 'CEO for a day' liepen in drie fases gedurende het jaar in totaal 15 jongeren een dag mee als 'directeur' bij een Achterhoekse bedrijf of organisatie. Zo kunnen jongeren met eigen ogen zien welke prachtige bedrijven en carrièremogelijkheden de Achterhoek te bieden heeft.
- Op 7 februari is er een bijeenkomst geweest over Jong Wonen en in het najaar is een nieuwe projectleider voor Jong Wonen gestart. Doel is het opzetten van een digitaal platform met informatie over wonen in de Achterhoek, specifiek gericht op jongeren.

4. Verbindingen leggen voor projecten

Onze primaire taak is verbinden en procesvoering rondom projecten. Voor een aantal projecten doen wij echter meer. Sommige zijn hierboven al genoemd; andere projecten waaraan wij een forse bijdrage hebben geleverd zijn:

Projecten op het gebied van wonen

Samen met de kennismakelaar Wonen en het portefeuillehoudersoverleg ROV hebben wij inhoudelijke ondersteuning verleend de volgende activiteiten:

- Eind 2016 is het traject 'Integrale aanpak leegstand' gestart in opdracht van het portefeuillehoudersoverleg ROV. Regio Achterhoek heeft een inhoudelijke bijdrage geleverd aan de rapportage (die op 9 maart jl. is afgerond) en is betrokken bij de opdrachtverlening aan de Stec Groep om te komen tot een plan van aanpak voor het vervolg.
- Op 3 april vond de Kennismarkt Kansen voor aanpak leegstand plaats, hoofdzakelijk georganiseerd door de gemeenten. Regio Achterhoek heeft samen met gemeente Doetinchem de externe communicatie verzorgd. Op 30 oktober was de vervolgbijeenkomst.
- Nadat in het voorjaar de pilot Asbesttrein werd afgerond, is op basis van de ervaringen hiermee een projectvoorstel voorbereid om te komen tot een meerjaren-aanpak asbestverwijdering Achterhoek. Voor de eerste vervolgfase is een bijdrage ontvangen vanuit de Gebiedsopgave.
- In 2017 is verkend hoe drie regionale projecten, alle drie gericht op de aanpak van leegstand en asbestsanering, meer integraal opgezet/ uitgevoerd kunnen worden. Regio Achterhoek heeft hier procesmatig een rol in gespeeld en tevens een bijdrage geleverd aan de rapportage "Naar een aantrekkelijk landelijk gebied in de Achterhoek".
- In opdracht van de Stuurgroep Regiovisie Wonen (bestaande uit wethouders ROV, corporatiebestuurders en gedeputeerde Wonen) is gewerkt aan een strategische aanpak voor de bestaande woningvoorraad en de bewustwording rond dit thema. Regio Achterhoek participeert in deze werkgroep en organiseert onder meer de 'Samen goed wonen' reizen in het kader van de ToekomstToer.

5. Communicatie

Achterhoek 2020

In 2017 is de website achterhoek2020.nl grondig aangepast. Voor de ToekomstToer is een tijdelijke website (aanmeldsite) ontwikkeld. Er is volop ingezet op de communicatie rondom de ToekomstToer met een brochure, nieuwsberichten, interviews, filmpjes en mailings.

We hebben veel aandacht besteed aan publicaties over Achterhoek2020-projecten in diverse vakbladen. De resultaten van 2016 zijn samengevat in een flyer en er is een nieuwe Regiobarometer uitgekomen.

Lobby

Er is een (besloten) lobby-app ontwikkeld, waarin online de laatste stand van zaken van lobbypunten (en -dossiers) te raadplegen is. Er is gezorgd voor uitnodigingen en communicatie rondom lobbyactiviteiten en netwerkmomenten zoals het Verkiezingsdebat, werkbezoeken, Lentediner en Slag om Grolle. Voor het verkiezingsdebat met Tweede Kamerleden op 8 maart zijn video's gemaakt over de thema's Bereikbaarheid, Leefbaarheid en Werken, resulterend in stellingen waarover gedebatteerd werd.

Doorontwikkeling

Veel aandacht is geschonken aan de raadsbijeenkomsten en de communicatie over de doorontwikkeling aan met name de gemeenteraden.

Wat heeft het gekost?

Programma 1: Strategische agenda	R 2016	B 2017 primair	B 2017 gewijzigd	R 2017
010.1 Samenwerking gemeenten	16.000	19.000	19.000	19.000
010.2 Bestuursapparaat	67.000	129.000	129.000	85.000
090.1 Intergemeentelijke afstemming	333.000	346.000	346.000	331.000
090.2 Belangenbehartiging en benutten externe betrekkingen	845.000	745.000	1.203.000	928.000
090.3 Doorbetalingen derden	15.000	-	-	-
090.5 Verbindingen leggen voor projecten	393.000	91.000	632.000	300.000
090.6 Organiseren inbreng in 30 samenwerking	349.000	123.000	874.000	444.000
Lasten	2.018.000	1.453.000	3.203.000	2.107.000

010.1 Samenwerking gemeenten	-	-	-	-
010.2 Bestuursapparaat	55.000	66.000	66.000	38.000
090.1 Intergemeentelijke afstemming	-	-	-	-
090.2 Belangenbehartiging en benutten externe betrekkingen	162.000	-	421.000	218.000
090.3 Doorbetalingen derden	15.000	-	-	-
090.5 Verbindingen leggen voor projecten	294.000	-	541.000	224.000
090.6 Organiseren inbreng in 30 samenwerking	226.000	-	661.000	231.000
Baten derden (exclusief gemeenten)	752.000	66.000	1.689.000	711.000
010.1 Samenwerking gemeenten	16.000	19.000	19.000	19.000
010.2 Bestuursapparaat	36.000	58.000	58.000	47.000
090.1 Intergemeentelijke afstemming	333.000	346.000	346.000	332.000
090.2 Belangenbehartiging en benutten externe betrekkingen	673.000	706.000	706.000	686.000
090.5 Verbindingen leggen voor projecten	99.000	91.000	91.000	75.000
090.6 Organiseren inbreng in 30 samenwerking	123.000	123.000	123.000	123.000
Bijdrage gemeenten	1.280.000	1.343.000	1.343.000	1.282.000
Gerealiseerd totaal van saldo baten en lasten	14.000	-44.000	-171.000	-114.000
Onttrekkingen reserves	11.000	44.000	171.000	134.000
Toevoegingen reserves	-25.000	-	-	-20.000
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

Programma 1: Inwonerbijdrage	R 2016	B 2017 primair	B 2017 gewijzigd	R 2017
10.1 Bestuursorganen	0,06	0,06	0,06	0,06
10.2 Bestuursapparaat	0,12	0,20	0,20	0,16
90.1 Intergemeentelijke afstemming	1,12	1,16	1,16	1,11
90.2 Belangenbehartiging en benutten externe betrekkingen	2,26	2,37	2,37	2,30
90.5 Verbindingen leggen voor projecten	0,33	0,31	0,31	0,26
90.6 Organiseren inbreng in 30 samenwerking	0,41	0,41	0,41	0,41
Totaal inwonerbijdrage	4,30	4,51	4,51	4,30

Toelichting

De onttrekking aan de reserves bedraagt € 134.000 (geraamd € 171.000). Dit betreffen de onttrekking aan de projectenreserve € 44.000 (geraamd € 81.000) en de reserve regionale projecten € 90.000 (geraamd € 90.000). De werkelijke kosten voor raadsbijeenkomsten, lobbykosten en grensoverschrijdende samenwerking vielen lager uit dan geraamd. De toevoeging aan de reserve doorontwikkeling van € 20.000 betreft de vrijgemaakte middelen voor kosten van capaciteit en expertise voor de doorontwikkeling (AB-besluit 8 november 2017).

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten is € 61.000 en moet voor een groot deel worden verrekend met het tekort vanwege de niet-gerealiseerde taakstelling van €31.000 op programma 4. Het voordeel is met name veroorzaakt door een overschot (€ 11.000) op bestuurskosten (representatie, contributies en abonnementen en bijeenkomsten), een overschot op loonkosten/inhuur (€ 50.000), een overschot op overige personeelskosten (€ 7.000) en een tekort op detacheringsinkomsten (€ 7.000). Het overschot op de loonkosten wordt voornamelijk veroorzaakt door vacaturerimte. Zie voor een nadere toelichting het formatieplan in bijlage 2 van deel IV. Het overschot op overige personeelskosten wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor opleiding.

Overige beheersmatige kerntaken

Programma 2

Wat wilden we bereiken?

Strategische doelstelling

Wij willen de beheersmatige kerntaken nazorg regionale stortplaatsen, die op grond van wettelijke bepalingen bij de Regio berusten, en de financiële belangen van de gemeenten bij deze taak effectief en efficiënt behartigen en uitvoeren.

Bestuurlijke ontwikkelingen

Naar aanleiding van het Koerstraject zijn de taken als beheersmatige kerntaken aangemerkt, waarbij grote financiële belangen spelen. In geval van de nazorg stortplaatsen gaat het om de noodzakelijke vorming van een adequate voorziening voor de eeuwigdurende nazorg van de drie regionale stortplaatsen.

Het algemeen bestuur heeft op 22 april 2009 het besluit genomen tot overdracht van de stortplaatsen 't Bellegoor en WAL(D) en de afwikkeling van de Langenbergreserves. In zijn vergadering van 26 september 2012 heeft het dagelijks bestuur de intentie uitgesproken het beheer van de stortplaatsen vervroegd over te dragen aan de provincie.

Wat zijn onze kaders?

Beleidskaders

Nazorgregeling Wet Milieubeheer

Wat hebben we er voor gedaan?

Stortplaatsen

Sinds het besluit van GS in april 2014 om in te stemmen met een vervroegde overdracht van de eeuwigdurende nazorg van stortplaatsen Langenberg, Wald en 't Bellegoor is een projectgroep bezig deze overdracht voor te bereiden. De projectgroep bestaat uit Regio Achterhoek, provincie Gelderland, gemeenten Berkelland en Winterswijk met Grontmij/Sweco als adviseur. Provinciale Staten hebben in 2016 ingestemd met de overdracht van de niet-Leemtewetstortplaatsen Wald en 't Bellegoor. De provincie heeft inzicht nodig in de staat van onderhoud van de nazorgvoorzieningen en in de resultaten van uitgevoerde onderzoeken van de afgelopen tientallen jaren, ze brengt de actuele vergunningssituatie in beeld en controleert aan de hand van een visuele controle de algemene onderhoudsstaat van de locaties. Op basis van deze informatie zijn de nazorgplannen voor de drie stortplaatsen geactualiseerd. Deze plannen dienen vervolgens als basis voor de dialoog met de provincie over de juridische overdracht en de hoogte van het over te dragen doelvermogen. Inmiddels zijn de nazorgplannen van Langenberg en 't Bellegoor ingediend bij de Provincie. Wald volgt nog. Inzet van de Achterhoek is overdracht van de drie stortplaatsen tegen een reëel doelvermogen. De gemeenteraden hebben in 2017 ingestemd met de overdracht van drie stortplaatsen voor zover dit past binnen het bij de Regio Achterhoek aanwezige vermogen. De overdrachtsdatum staat gepland voor medio 2018.

Wat heeft het gekost?

Programma 2: Overige beheersmatige kerntaken	R 2016	B 2017 primair	B 2017 gewijzigd	R 2017
070.1 Nazorg stortplaats De Langenberg	410.000	231.000	370.000	311.000
070.2 Nazorg stortplaats 't Bellegoor	82.000	53.000	63.000	71.000
070.3 Nazorg stortplaats Wald	119.000	129.000	129.000	89.000
Lasten	611.000	413.000	562.000	471.000
070.1 Nazorg stortplaats De Langenberg	410.000	231.000	370.000	311.000
070.2 Nazorg stortplaats 't Bellegoor	82.000	53.000	63.000	71.000
070.3 Nazorg stortplaats Wald	119.000	129.000	129.000	89.000
Baten derden (exclusief gemeenten)	611.000	413.000	562.000	471.000
070.1 Nazorg stortplaats De Langenberg	-	-	-	-
070.2 Nazorg stortplaats 't Bellegoor	-	-	-	-
070.3 Nazorg stortplaats Wald	-	-	-	-
Bijdrage gemeenten per aansluiting	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal van saldo baten en lasten	-	-	-	-
Onttrekkingen reserves	-	-	-	-
Toevoegingen reserves	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

Toelichting

In 2017 wordt voor de nazorg van de regionale stortplaatsen € 465.000 onttrokken aan de voorziening nazorg stortplaatsen. Dit is als volgt te specificeren:

- Jaarlijks onderhoud Langenberg	305.000
- Jaarlijks onderhoud Bellegoor	71.000
- Jaarlijks onderhoud Wald	<u>89.000</u>
	<u>465.000</u>

Op 9 januari 2018 is € 3 miljoen in het nazorgfonds gestort. Deze is in 2017 rechtstreeks onttrokken uit de voorziening en onder de kortlopende schulden opgenomen.

In verband met de vervroegde overdracht van de drie intergemeentelijke stortplaatsen naar de Provincie zijn er extra kosten gemaakt voor een externe adviseur (Sweco).

Termijnggebonden taken

Programma 3

Wat wilden we bereiken?

Strategische doelstelling

Wij willen de taken, waarvoor veelal financiële en/of personele verplichtingen zijn aangegaan met derden, op een effectieve wijze afwikkelen tot de datum van de afloop van de contracten.

Wat zijn onze kaders?

Beleidskaders	Jaar
Besluit Woninggebonden Subsidies (BWS)	1993

Wat hebben we er voor gedaan?

Uitvoeringsmaatregelen Besluit Woninggebonden Subsidies

De werkzaamheden bestaan uit de jaarlijkse administratie, beoordeling en verwerking van de inkomensvoetsen van subsidieontvangers. In november 2017 is het laatste BWS dossier afgewikkeld en is de laatste subsidie uitbetaald.

Overige werkzaamheden

In 2014 is het gevelisolatieproject (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) periode 2 en 3) afgerond. In 2015 vond de financiële afronding plaats middels het verkrijgen van een controleverklaring van de accountant. Eind 2017 is van de Provincie de subsidievaststelling ontvangen en heeft de financiële afwikkeling met Provincie plaatsgevonden.

Wat heeft het gekost?

Programma 3: Termijnggebonden taken	R 2016	B 2017 primair	B 2017 gewijzigd	R 2017
080.1 Termijnggebonden taken	36.000	28.000	40.000	42.000
Lasten	36.000	28.000	40.000	42.000
080.1 Termijnggebonden taken	22.000	-	5.000	5.000
Baten derden (exclusief gemeenten)	22.000	-	5.000	5.000
080.1 Termijnggebonden taken	-	-	-	-
Bijdrage gemeenten per inwoner	-	-	-	-
Gerealiseerd totaal van saldo baten en lasten	-14.000	-28.000	-35.000	-37.000
Onttrekkingen reserves	14.000	28.000	35.000	37.000
Toevoegingen reserves	-0	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

Toelichting

Er is € 37.000 onttrokken aan de BWS reserve ten opzichte van een begroot bedrag van € 35.000. De loonkosten voor de BWS medewerker zijn hoger als gevolg van wettelijk recht op nabetalingen over voorgaande jaren. Deze nabetalingen waren bij de begroting niet voorzien.

Overige uitgaven en inkomsten

Programma 4

Wat wilden we bereiken?

Strategische doelstelling

Wij willen begrotingsevenwicht binnen de bij andere programma's nagestreefde doelstellingen en met een minimale bijdrage van de gemeenten een maximaal resultaat behalen. De kosten en opbrengsten moeten elkaar, gezien de beperkte financiële armslag, zoveel mogelijk in evenwicht houden.

Wat zijn onze kaders?

Beleidskaders	Datum	Orgaan
Financiële verordening Regio Achterhoek	13 januari 2016	algemeen bestuur
Controleverordening Regio Achterhoek	18 december 2006	algemeen bestuur
Regeling inkoop en aanbesteding	6 januari 2016	dagelijks bestuur
Treasurystatuut	14 december 2011	algemeen bestuur
Begroting 2017 en meerjarenraming 2017 – 2020	13 juli 2016	algemeen bestuur

Wat hebben we er voor gedaan?

Incidentele financiering

In 2008 een bestemmingsreserve projecten gevormd ter dekking van projectmatige werkzaamheden voor de strategische kerntaken. De reserve wordt gevoed met 'terugverdiende eigen uren' met subsidies. Voor 2017 was er per saldo sprake van een toevoeging aan de bestemmingsreserve projecten van € 25.000.

Algemeen financieel beleid

In dit kader vraagt het voldoen aan wettelijke kaders en de daarop betrekking hebbende verordeningen continu de aandacht. De rechtmatigheid is ook een onderwerp dat continu aandacht vraagt, zowel met betrekking tot de jaarrekening als met betrekking tot de begroting. Ook zal steeds controle op de naleving en relevantie van geldende regelgeving dienen plaats te vinden. Jaarlijks wordt een verbijzonderde interne controle uitgevoerd op minimaal drie processen. Bij de controle zijn geen noemenswaardige afwijkingen van de regelgeving geconstateerd. Voor een nadere toelichting op de interne controle onderwerpen wordt verwezen naar de paragraaf rechtmatigheid. Tevens hebben in 2017 werkzaamheden plaatsgevonden voor het verkrijgen van subsidies voor diverse projecten (Interreg Spreek je Buurtaal, Leader, ISV gevelisolatie, gebiedsopgave).

Treasury

Begin 2009 is besloten de nazorg voor de stortplaatsen 't Wald en Bellegoor over te nemen. De uitvoering van de eeuwigdurende nazorg voor de drie intergemeentelijke stortplaatsen is daarmee een taak van de Regio. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is het beheer van de financiële middelen (voorziening nazorg). De gelden moeten renderend en efficiënt worden belegd, teneinde voor de eeuwigdurende altijd over voldoende middelen te kunnen beschikken. De uitzetting van gelden leverde door de invoering van het schatkistbankieren aanzienlijk minder rente op. Daarom is besloten in 2014 een bedrag van € 6 mln vanuit de Regio en € 4 mln vanuit Wald en Bellegoor te betalen op de voorlopige aanslag voor het Provinciaal Nazorgfonds. Dit levert een rendement op van 4,6%. Het renteresultaat van Regio Achterhoek bedraagt over 2017 1,45%. Op 9 januari 2018 is nog eens € 3 miljoen in het nazorgfonds gestort.

Wat heeft het gekost?

Programma 4: Overige uitgaven en inkomsten	R 2016	B 2017 primair	B 2017 gewijzigd	R 2017
010.3 Onvoorzien	169.000	10.000	136.000	136.000
130.1 Renteresultaat	146.000	192.000	192.000	61.000
Bedrijfsvoering	481.000	474.000	479.000	463.000
Lasten	796.000	676.000	807.000	660.000
010.3 Onvoorzien	1.176.000	31.000	2.095.000	2.064.000
130.1 Renteresultaat	159.000	205.000	205.000	60.000
Bedrijfsvoering	492.000	474.000	474.000	476.000
Baten derden (exclusief gemeenten)	1.827.000	710.000	2.774.000	2.600.000
010.3 Onvoorzien	10.000	-21.000	-21.000	10.000
130.1 Renteresultaat	-2.000	-	-	-
Bedrijfsvoering	-11.000	-	-	-11.000
Bijdrage gemeenten	-3.000	-21.000	-21.000	-1.000
Gerealiseerd totaal van saldo baten en lasten	1.028.000	13.000	1.946.000	1.939.000
Onttrekkingen reserves	284.000	1.000	132.000	127.000
Toevoegingen reserves	-1.312.000	-14.000	-2.078.000	-2.066.000
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0
Programma 4: Inwonerbijdrage	R 2016	B 2017 primair	B 2017 gewijzigd	R 2017
10.3 Onvoorzien	0,03	-0,07	-0,07	0,04
130.1 Renteresultaat	-0,01	-	-	-
Bedrijfsvoering	-0,03	-	-	-0,04
Totaal inwonerbijdrage	-0,01	-0,07	-0,07	0,00

Toelichting

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 1.939.000 toevoeging) is als volgt:

	<i>raming</i>	<i>werkelijk</i>
- onttrekking renteresultaat BWS aan reserve BWS rente resultaat	- 1.000	- 1.000
- onttrekking verschil Böcker aan reserve BWS	- 4.000	- 4.000
- onttrekking algemene reserve (afwikkeling Montferland)	- 47.000	- 47.000
- onttrekking reserve regionale projecten	- 75.000	- 75.000
- onttrekking reserve onderhoud huisvesting	- 5.000	-
- toevoeging projectenreserve	68.000	70.000
- toevoeging reserve regionale projecten	1.758.000	1.758.000
- toevoeging reserve doorontwikkeling	238.000	238.000
- toevoeging rente algemene reserve	14.000	-
Per saldo toevoeging reserves programma 4	1.946.000	1.939.000

Het nadelige verschil in de bijdrage gemeenten (€ 20.000) wordt voornamelijk veroorzaakt door een voordelig saldo op de kostenplaatsen bedrijfsvoering (€ 11.000) en het niet realiseren van de taakstelling op onvoorzien (€ 31.000 negatief).

Het voordelige saldo op de kostenplaatsen bedrijfsvoering (€ 11.000) wordt met name veroorzaakt door een tekort op inhuur derden (€ 8.000), een overschot op overige personeelskosten (€ 2.000) een overschot op accountantskosten (€ 4.000), een overschot op kantoorkosten (10.000) en een overschot op overige huisvestings- en apparaatskosten (€ 3.000). Het tekort op inhuur derden wordt veroorzaakt door extra inhuur vanwege langdurige ziekte. Het overschot op de kantoorkosten wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor automatisering en lagere kapitaallasten. Zie voor een nadere toelichting van de loonkosten het formatieplan in bijlage 2 van deel IV.

Deel III

Paragrafen

1. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen van de Regio is het vermogen om (incidentele) financiële tegenvallers te kunnen opvangen om taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om niet begrote kosten te dekken) en de risico's (waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten). Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de Regio.

1.1 Beleid

In de nota "reserves en voorzieningen" van 3 juni 2016 zijn kaders gegeven hoe met het vermogen van de Regio kan en mag worden omgegaan. Door het algemeen bestuur is bepaald dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt vastgesteld op een vast bedrag dat in de buurt ligt van 10% van de begrote omzet (AB 3 juni 2012), ofwel € 250.000. Jaarlijks wordt bij het vaststellen van de begroting een eventueel surplus van de algemene reserve bepaald. Dit surplus wordt bepaald op basis van het laatste jaar van het meerjarenbeeld rekening houdend met de effecten van reeds genomen bestuursbesluiten met financiële gevolgen voor volgende jaren.

1.2 Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve vermeerderd met stille reserves en met onvoorzien posten.

	Begroting primaïr	Begroting gewijzigd	Rekening	Afwijking (R-B)
<i>Per 31 december</i>				
Vrij besteedbaar deel algemene reserve	420.000	250.000	240.000	-10.000
Onvoorzien	10.000	10.000	0	-10.000
Weerstandscapaciteit 31-12-2017	430.000	260.000	240.000	-20.000

De omvang van de algemene reserve bedraagt eind 2017 € 240.000 en ligt daarmee iets beneden het begrote niveau en iets beneden het geformuleerde plafond van € 250.000. Begin 2017 is € 47.000 onttrokken uit de algemene reserve in verband met de uittreding van gemeente Montferland. Daarmee komt de reserve onder het geformuleerde plafond van € 250.000. Op basis van de rentenotitie BBV mag geen rente worden toegevoegd aan de algemene reserve als er geen externe leningen zijn aangetrokken. Dit is bij de Regio het geval en daarom is de rentetoevoeging nihil, begroot was € 10.000.

1.3 Risico's

De relevante risico's voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet op een andere wijze zijn te ondervangen. Reguliere risico's (doen zich regelmatig voor en zijn veelal vrij goed meetbaar) maken geen deel uit van de risico's in deze paragraaf. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd. Gekozen is voor het melden van alle risico's in deze paragraaf.

De risico's kunnen worden ingedeeld in:

1. risico's voortvloeiend uit het eigen beleid;
2. risico's voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid;
3. risico's voortvloeiend uit het doen / nalaten van derden en
4. risico's voortvloeiend uit niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen

1.3.1 Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid

Memorieramingen en voorlopige ramingen

In de programma's hebben de memorieposten betrekking op kosten van vacature-invulling, reïntegratietrajecten of onvoorzien opbrengsten. In 2017 was geen sprake van kosten voor vacature-invulling.

Inzet van egalisatievoorzieningen of – reserves

Om een egalisatie aan te brengen in de lastenontwikkeling van ondersteunende werkzaamheden om daarmee financiële rust in de exploitatie aan te brengen, kan een egalisatiereserve ingezet worden. Momenteel kent de Regio alleen een egalisatiereserve voor intern onderhoud van het gebouw. Hieraan ligt een summier onderhoudsplan ten grondslag.

Beheer stortplaatsen

In 2009 zijn de kosten en opbrengsten in het kader van de nazorg geactualiseerd (nazorgplannen) en is de voorziening hiervoor op peil gebracht. In verband met de overdracht van de stortplaatsen aan Provincie Gelderland zijn de nazorgplannen de afgelopen jaren geactualiseerd. Gestreefd wordt naar een overdracht met een doelvermogen dat past binnen de bij de Regio Achterhoek aanwezige middelen. De Provincie bepaalt het uiteindelijke doelvermogen op basis van Rinasberekeningen met landelijk gehanteerde uitgangspunten. Afwijkingen ten opzichte van gehanteerde uitgangspunten (o.a. rente%, afschrijvingstermijnen en tarieven) kunnen zowel voordelige als nadelige financiële gevolgen hebben. Bij nadelige financiële gevolgen zullen de deelnemende gemeenten worden aangesproken. Op basis van afspraken in het verleden nemen gemeenten dit risico op in hun eigen risicoparagraaf. Er hebben zich in 2017 geen calamiteiten voorgedaan.

1.3.2 Risico's voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid

Projectsubsidies

Er worden voor diverse projecten subsidies ontvangen van o.a. Provincie, Ministerie en Euregio. Op grond van de evaluatie van een project kan sprake zijn van een terugbetaling van een ontvangen voorschot. Tekorten als gevolg van bijgestelde subsidiebeschikkingen, blijven voor risico en rekening van de Regio en daarmee de deelnemende gemeenten. Er hebben zich in 2017 geen tekorten op projectsubsidies voorgedaan.

1.3.3 Risico's voortvloeiend uit het doen / nalaten van derden

Schadeclaims onrechtmatige overheidsdaad en productverantwoordelijkheid

De Regio wordt soms geconfronteerd met schadeclaims. Naar aanleiding van een brand bij Moram in 's-Heerenberg is een claim neergelegd bij de Regio (Regionale Brandweer). Na een jarenlange onzekerheid over de financiële uitkomsten is in 2013 een maximale claim toegewezen die binnen de verzekeringspolis past. Er zijn dus geen financiële gevolgen voor de Regio. Inmiddels is in 2016 de hoofdprocedure afgerond en krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. Er ligt echter nog wel steeds een claim van Bosman.

1.3.4 Risico's voortvloeiend uit niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen

Inflatieontwikkeling loon- en prijsstijging

Wanneer CAO-onderhandelingen of het algemene prijspeil hogere (of lagere) ontwikkelingen geeft, kan dit doorwerken in lopende contracten en subsidierelaties. Dit zal doorwerken in het jaarresultaat. De ontwikkelingen voor 2017 konden binnen de bestaande budgetten worden opgevangen.

Hypotheekverstrekking aan personeelsleden

De mogelijkheid van hypotheekverstrekking is wettelijk verboden vanaf 2009. De hypotheek voor personeelsleden van uitgetreden organisatie-onderdelen zijn bevroren. De restschuld per 31 december 2017 van de hypotheek afgezet tegen de taxatiewaarde van de woningen bij aankoop bedraagt 43%. Hierbij laten we de waardestijgingen van de woningen vanaf het moment van aankoop tot nu buiten beschouwing. Deze restschuld is lager dan een eventuele executiewaarde bij gedwongen verkoop (uitgaande van een executieopbrengst van 75%). In 2017 is bijna 1,5 miljoen ontvangen aan extra aflossing. Eind 2017 bedraagt de hypotheekverstrekking nog € 1.171.000. De voorziening nazorg stortplaatsen maakt het voor de Regio mogelijk om de hypotheek te financieren. Wanneer de voorziening wordt aangesproken voor uitgaven, dan wel wordt overgedragen aan de Provincie kan, afhankelijk van de rente op de kapitaalmarkt, een nadeel ontstaan. Dit risico wordt steeds kleiner door de vele aflossingen op de hypotheek de afgelopen jaren.

Secundaire arbeidsvoorwaarden

Op grond van het cafetariamodel kan het personeel verlofdagen kopen of verkopen. Dit heeft financiële consequenties dan wel gevolgen voor het aantal beschikbare uren. De financiële gevolgen komen jaarlijks ten laste van het jaarresultaat. In 2017 is niets uitgegeven op grond van het cafetariamodel.

1.4 Financiële kengetallen

In de BBV voorgeschreven dat in deze paragraaf een set van vijf verplichte financiële kengetallen opgenomen moet worden voorzien van een toelichting.

Kengetallen:	Rekening 2016	Begroting 2017 primair	Begroting 2017 bijgesteld	Rekening 2017
netto schuldquote	-75%	-11%	-145%	-61%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-134%	-187%	-223%	-84%
solvabiliteitsratio	16%	3%	16%	29%
structurele exploitatieruimte	1%	0%	0%	0%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende geleden weergegeven. Een negatieve schuldquote geeft aan dat er sprake is van een overschot aan middelen, dit is bij de Regio het geval. Het overschot is minder groot dan begroot door het opnemen van € 3 miljoen onder de kortlopende schulden. Dit betreft een voorlopige aanslag voor de stortplaatsen die betaald is op 9 januari 2018.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de Regio in staat is aan haar financiële verplichting te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger het solvabiliteit, hoe gezonder het bedrijf. Deze ratio blijft heel constant. De Regio zal nooit meer eigen vermogen opbouwen, bedragen boven het weerstandsniveau worden uitgekeerd aan de gemeenten. De toename van de ratio in 2017 wordt veroorzaakt door de krimpelingen (€ 1 miljoen) die bij de Regio zijn gereserveerd.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Dit kengetal geeft aan dat er binnen de begroting van de Regio geen structurele vrije ruimte aanwezig is.

1.5 Conclusie weerstandsvermogen

De werkelijke weerstandscapaciteit per 31 december 2017 (€ 240.000) ligt iets onder het niveau van de begrote weerstandscapaciteit per 31 december 2017 (€ 260.000) en iets onder het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen (€ 250.000). De Regio heeft geen risicodossiers die niet onder de normale bedrijfsrisico's vallen waarvoor de weerstandscapaciteit aanwezig is.

2. Paragraaf financiering

In deze paragraaf geven we inzicht in het financieringsbeleid van de Regio. In de financieringsparagraaf (ook wel treasuryparagraaf) komen achtereenvolgens aan de orde treasurybeheer en financiering.

De beleidskaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie voor de Regio zijn vastgelegd in:

- Financiële verordening Regio Achterhoek (2016)
- Treasurystatuut Regio Achterhoek (2011)
- Nota reserves en voorzieningen Regio Achterhoek (2016)

2.1 Treasurybeheer

Het treasurybeheer is (beleids)uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige financieringsstatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Tot treasuryrisico's behoren renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Deze risico's vloeien voort uit de transacties binnen de treasuryfunctie. De wet fido en het hierop gebaseerde treasurystatuut geven de speelruimte waarbinnen de treasuryactiviteiten moeten plaatsvinden. Leningen of garanties mogen alleen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Met de komst van het Schatkistbankieren is het uitzetten van overtollige middelen bij financiële instellingen niet meer mogelijk.

2.1.1 Renterisico

Het renterisicobeheer heeft als doelstelling het beperken van de invloed van mogelijke rentewijzigingen op de financiële positie van de organisatie. De wet Fido geeft twee concrete richtlijnen (de renterisiconorm en de kasgeldlimiet) voor het beheersen van renterisico's.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het renterisico bij herfinanciering. Om dit risico te beperken, mag de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherziening niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen (rente-risiconorm). De Regio heeft geen geldleningen. Derhalve is er geen renterisico.

Kasgeldlimiet

Om de rentegevoeligheid te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt een maximum aan de omvang van de netto vlottende schuld (kort geld). De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken.

De kasgeldlimiet voor de Regio Achterhoek bedraagt voor 2017 € 211.000 (8,2% * € 2.570.000). De Regio heeft gemiddeld een overschot aan middelen (vlottende middelen > vlottende schuld) en blijft daarmee binnen de limiet.

Renteschema:

	<i>Werkelijk 2017</i>	
Externe rentelasten over korte en lange financiering		0
Externe rentebaten		-54.000
Saldo rentelasten en rentebaten		-54.000
Rentelasten projecten (-/-)	0	
Rentebaten projecten (+)	0	
Rente over eigen vermogen		0
Rente over voorzieningen		54.000
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		0
Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		0
Renteresultaat op taakveld Treasury		0

2.1.2 Krediet- en liquiditeitsrisico's

Vanaf 10 december 2013 is het Schatkistbankieren ingevoerd en worden alle overtollige middelen aangehouden in de schatkist. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan.

2.3 Financiering

De aanwezig activa worden eerst met eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves) en vervolgens met vreemd vermogen (voorzieningen en langlopende schulden) gefinancierd.

De maximale omvang van de aan te trekken geldleningen is bepaald op € 6 miljoen, wat is gebaseerd op het totaal van uitstaande hypotheek (bestuursbesluit van 11 november 2002). De aantrekking van geldleningen is gerelateerd aan de uitstaande personeelshypotheek, omdat de personeelshypotheek niet direct contant kunnen worden gemaakt op het moment dat gelden voor de nazorg stortplaatsen nodig zijn. De financiering geschiedt namelijk nu nog met eigen voorzieningen voor nazorg en calamiteiten stortplaatsen (interne financiering). In 2017 is bijna € 1,5 miljoen ontvangen aan aflossingen op personeelshypotheek. Er worden alleen vaste geldleningen afgesloten met een rentepercentage van minder dan 4% omdat dit het gemiddelde rentepercentage van de personeelshypotheek is. Op dit moment zijn geen geldleningen afgesloten.

In navolgende tabel wordt het jaarlijkse financieringstekort c.q. -overschot op de bestaande vaste activa en passiva geschetst.

Stand 1/1 (x € 1.000)	31-12-2017 werkelijk	31-12-2017 begroot
Investerings (bestaand)	36	51
Ambtenarenhypotheek	1.171	1.972
Vervangingsinvesteringen (MJR)	0	0
Nieuw beleid	0	0
Activa (A)	1.207	2.023
Reserves	3.763	1.811
Voorzieningen	526	3.841
Geldleningen	0	0
Passiva (B)	4.289	5.652
Financieringstekort (A-B)	-	-
Financieringsoverschot (B-A)	3.082	3.629

Uit de liquiditeitsstaat blijkt dat eind 2017 dat de activa grotendeels uit ambtenarenhypotheek bestaat. Vanaf januari 2009 zijn geen nieuwe ambtenarenhypotheek meer mogelijk, de bestaande hypotheek lopen wel door tot het einde van de contractduur. De substantiële middelen in de voorzieningen omvatten voornamelijk de verplichte vorming van voorzieningen voor de nazorg van de stortplaatsen "De Langenberg", "t Bellegoor" en "WALD". In 2014 is op basis van een voorlopige beschikking een bedrag van € 6 miljoen van de Regio overgedragen aan het Provinciaal Nazorgfonds. Tevens is € 4 miljoen overgedragen van 't Bellegoor en Wald. Op 9 januari 2018 is € 3 miljoen overgedragen aan het Provinciaal Nazorgfonds. Deze is in de jaarrekening alvast opgenomen onder de kortlopende schulden. De Provincie geeft een rendement van 4,6%.

2.4 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat de Regio bij ongewijzigde voortzetting van het (financierings-) beleid geen risico loopt, behalve wanneer de voorziening nazorg stortplaatsen gebruikt moet worden. Dan zal de Regio de bestaande activa volledig moeten financieren met geldleningen. Door de vele aflossingen op de hypotheek de afgelopen jaren, wordt het te financieren bedrag steeds lager.

3. Paragraaf bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft een inzicht in de stand van zaken en beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering omvat alle faciliteiten en randvoorwaarden die benodigd zijn om de gewenste dienstverlening aan de gemeenten in de regio te realiseren. Om de dienstverlening steeds verder te kunnen verbeteren en in te spelen op de veranderingen binnen de organisatie, is de bedrijfsvoering steeds in beweging. Bij de keuzes die worden gemaakt houden we de behoefte van de gemeenten aan inzicht in en verantwoording over de financiële huishouding steeds goed voor ogen. Het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer staat voorop.

3.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Bestuursondersteuning

De bestuurlijke werkzaamheden bestonden vooral uit coördinatie van de besluitvormingsprocessen (verzorgen van vergaderstukken voor AB en DB) en de ondersteuning van het bestuur van de 3 O's. De voorlichting aan de bestuursorganen, waarmee de Regio een bestuurlijke relatie heeft is eveneens gecoördineerd door bestuurszaken.

Planning & control en administratie

Naast de reguliere werkzaamheden uit de planning en controlcyclus (begroting, jaarrekening en buraps) en het voeren van de financiële administratie zijn werkzaamheden verricht voor de doorontwikkeling, voor de Gebiedsopgaven met de Provincie en voor diverse projecten (o.a. Interreg Spreek je Buurtaal, Leader en ISV gevelisolatie).

Personeelszaken en automatisering

Voor de salarisadministratie en personeelsbeleid is voor 2017 een contract afgesloten met de Gemeente Doetinchem. Voor de automatisering is voor 2017 eveneens een contract afgesloten met de gemeente Doetinchem voor het gebruik van netwerkfaciliteiten, ondersteuning en voor de basishardware (computer inclusief toebehoren). De kosten voor speciale software (financieel pakket, etc.) kwamen voor rekening van de Regio.

Secretariaat

Het secretariaat verzorgde in het verslagjaar de correspondentie en agendabeheer voor het bestuur secretaris en de programmaonderdelen.

Archief

De archiefwerkzaamheden bestonden voor het verslagjaar uit het bewaren, ontsluiten en beschikbaar stellen van archiefstukken. In het verslagjaar is veel tijd gestopt in het overbrengen van de archieven van de Regionaal Archeoloog naar het Erfgoedcentrum (Ecal).

3.2 Wat heeft het gekost?

Volgens de richtlijnen in de financiële verordening worden onderstaande kosten in de paragraaf opgenomen.

	Begroting (incl wijzigingen)	Werkelijk
Inhuur derden	113.200	104.416
Huisvestingskosten	96.454	87.628
Automatiseringskosten	27.000	24.644
Budgetten voor bestuur (incl bijeenkomsten colleges en raden)	21.500	12.835
Accountantskosten	14.000	9.500

Voor de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten wordt verwezen naar het formatieplan in deel IV van de jaarstukken.

4. Paragraaf rechtmatigheid

Op grond van het Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten (BAPG) heeft de Regio te maken met een rechtmatigheidsoordeel van de accountant. Nadere regels zijn uitgewerkt in het BAPG, de Kadernota Rechtmatigheid en adviezen van het Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten en de Richtlijnen voor de Accountantscontrole van NIVRA.

Onder "rechtmatigheid" wordt verstaan de definitie volgens het BAPG dat de in de jaarrekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dat wil zeggen "in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder eigen verordeningen".

De accountant controleert of financiële beheershandelingen uitgevoerd zijn volgens de regels en of dit in de administratie traceerbaar is (baten, lasten en balansmutaties) en hij toetst het systeem van risico-afweging voor wat betreft handelingen en beslissingen van niet-financiële aard. De toetsing vindt zowel plaats aan de hand van relevante wetgeving als regels gesteld door het algemeen bestuur (interne verordeningen). De voorwaarden die door de accountant getoetst dienen te worden, legt het algemeen bestuur vast in een controleprotocol.

4.1 Uitwerking controleprotocol

In het controleprotocol (besluit AB 12 juli 2017) zijn de voorwaarden opgenomen, waarop de accountant zijn controle baseert. Hierin liggen de volgende relevante voorwaarden vast:

- Het normenkader. Hierin liggen vast de relevante regelgeving van hogere overheden en van de Regio zelf. Van belang zijn alleen de bepalingen die financiële beheershandelingen bevatten;
- Dit zgn. normenkader is uitgewerkt in een toetsingskader (AB 26 november 2008). In het toetsingskader wordt aangegeven aan welke bepalingen uit de regelgeving in het normenkader al dan niet financiële consequenties worden verbonden (recht, hoogte en duur);
- op basis van de begroting 2017 van de Regio Achterhoek bedraagt de goedkeuringstolerantie in de jaarrekening 1% van de lasten voor fouten (€ 25.700) en 3% van de lasten voor onzekerheden (€ 77.100);
- voor de rapporteringstolerantie wordt als maatstaf gehanteerd dat de accountant elke fout of onzekerheid boven € 5.000 rapporteert.
- Voor het jaar 2017 vindt het overleg plaats tussen de accountant, de portefeuillehouder Financiën, de secretaris en een financieel beleidsmedewerker.
- Er zijn voor het jaar 2017 geen punten vastgesteld, waaraan de accountant bij de controle specifiek aandacht moet besteden.

4.2 Interne verbijzonderde controle

Voor 2017 zijn de volgende processen/activiteiten nader onderzocht:

Proces	Activiteit	Regelgeving
Reiskostendeclaraties	Beoordelen of reiskostendeclaraties voldoen aan reiskostenregeling.	<ul style="list-style-type: none"> - Regeling reis- en verblijfkosten personeel Regio Achterhoek - CAR-UWO - Wet loonbelasting aanbestedingsrichtlijnen
Kosten kostenplaats stuurgroep A2020	Voor de kostenplaats het inkoopproces volgen van bestelling tot en met betaling.	<ul style="list-style-type: none"> - Werkbegroting 2017 - Regeling budgetbeheer, mandaatregeling en financiële verordening, - Regeling inkoop en aanbesteding
Personeelshypotheek	5 personeelshypotheek beoordelen	<ul style="list-style-type: none"> - Regeling hyptheek Regio Achterhoek (RA) - Wet FIDO 2001 - Besluit DB 24-10-2004 bevrozing hypotheek

Uit de controle zijn geen onregelmatigheden gekomen.

4.3 Rapportering

De controle van de rechtmatige totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties leidt algemeen gesproken tot drie extra toetsingscriteria ten opzicht van de controle voor het getrouwe beeld, namelijk het

voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium. Deze criteria worden in deze paragraaf nader uitgewerkt.

4.3.1 Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium richt zich primair op de baten en lasten. Mutaties in de balanssfeer vallen onder het bevoegdheidscriterium. Met betrekking tot de jaarrekening 2017 zijn de volgende over- en onderschrijdingen in de uitgaven op programmaniveau te constateren:

	uitgaven begroting	uitgaven werkelijk	verschil uitgaven
Strategische agenda	3.203.000	2.107.000	-1.096.000
Stortplaatsen	562.000	471.000	-91.000
Termijnggebonden taken	40.000	42.000	2.000
Financiën	807.000	660.000	-147.000
Totaal	4.612.000	3.280.000	-1.332.000

Bij het programma termijnggebonden taken is sprake van een overschrijding op programmaniveau van € 2.000. De BWS medewerker kreeg als gevolg van een wettelijk recht nabetalingen over voorgaande jaren. Deze waren in de begroting niet voorzien.

4.3.2 Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium richt zich op overdrachten aan of van natuurlijke personen en aan rechtspersonen. In geval van de Regio zijn dat alleen subsidies. Daarbij staat de vraag centraal of voldaan is aan de voorwaarden, die zijn gesteld in de subsidieverordening van de Regio, specifieke bestuursbesluiten of de Algemene Wet Bestuursrecht. De Regio verstrekke in 2017 subsidies voortkomend uit de afspraken in de Gebiedsopgave. De ontvangen subsidies betreffen voornamelijk bijdragen van hogere overheden voor projecten. Hiervoor worden afzonderlijke accountantsverklaringen opgesteld.

4.3.3 M&O-criterium

Het M&O-criterium behelst dat de rechtmatigheid niet alleen betrekking heeft op het voldoen aan de voorwaarden, maar ook op de juistheid en volledigheid van de gegevens die een belanghebbende verstrekt. Dit criterium is binnen de Regio niet uitgewerkt in een M&O-beleid. Gegevensverstrekking door derden is niet tot nauwelijks van toepassing bij de Regio.

4.3.4 Bevoegdheidscriterium

Het bevoegdheidscriterium heeft vooral betrekking op de financieringsmutaties en vermogensmutaties ofwel balansmutaties. Bepalend voor de bevoegdheidsvraag is de Wet Gemeenschappelijke Regeling en daarmee samenhangende Regioverordeningen. Uit het samenstel hiervan blijkt de bevoegdheidstoedeling aan het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Op 22 oktober 2008 is de Regeling Mandaat en de Instructie secretaris door het algemeen bestuur vastgesteld. Ten behoeve van de beoordeling van de bevoegdheidstoedeling is door het dagelijks bestuur een Regeling Budgetbeheer vastgesteld voor de bevoegdheden aan medewerkers op 28 oktober 2009. Hiermee is ten behoeve van de uitvoering van de diverse verordeningen het bevoegdheidsvraagstuk ingevuld.

4.4 Conclusie

Voor wat betreft het begrotingscriterium zijn er geen posten te noemen, waarvan het algemeen bestuur niet op de hoogte is geweest. Voor misbruik en oneigenlijk gebruik is binnen de Regio geen beleid opgesteld (M&O-criterium). In 2017 is eigen interne controle uitgevoerd op basis van een opgesteld controleprotocol. Bij het programma termijnggebonden taken is sprake van een overschrijding op programmaniveau van € 2.000.

Deel IV

Uiteenzetting financiële positie

1. Algemene financiële beschouwing programmarekening

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de exploitatierekening 2017 van de Regio Achterhoek.

1.1 Algemene financiële beschouwing

1.1.1. Uitgangspunten programmarekening 2017

Het rentepercentage voor toevoeging van rente aan reserves, opgenomen in de Staat van reserves en voorzieningen, is gebaseerd op de werkelijk gerealiseerde rente en was bij de uitgangspunten voor 2017 voorlopig vastgesteld op 3,50%. De werkelijke toevoeging in 2017 bedraagt 1,45%.

Voor investeringen gedaan in 2017 wordt in de jaarrekening 2017 een definitief rentepercentage van 0% gehanteerd. Aangezien geen externe leningen zijn aangetrokken is de omslagrente 0% en geldt een rentepercentage van 0% voor nieuwe investeringen.

1.1.2 Rekening 2017

Het boekjaar hebben wij afgesloten met een voordelig jaarsaldo van € 41.000 (€ 0,14 per inwoner). De ontwikkeling van de inwonerbijdrage 2017 is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Saldo
Strategische agenda	4,51	4,51	4,30	-0,21
Termijngebonden taken	-	-	-	-
Overige uitgaven en inkomsten	-0,07	-0,07	-0,00	0,07
Totaal	4,44	4,44	4,30	-0,14

Het voordeel is vooral ontstaan door vacatureruimte en diverse overschotten op apparaatskosten (o.a. contributies en kantoorkosten).

1.1.3 Termijngebonden taken

Tijdens het Koerstraject is naar voren gekomen dat een aantal taken bij de Regio wordt uitgevoerd, die buiten de programma's van de Strategische Agenda vallen, maar waarvoor wel contractuele verplichtingen bestaan. De laatste taak betreft de uitvoering van de regeling Budget Woninggebonden Subsidies. In 2017 is het laatste BWS dossier afgehandeld en de laatste subsidie uitbetaald.

1.2 Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen

Voor de dekking van alle uitgaven van de Regio onttrekken wij ook middelen aan de reserves. Dit moeten wij volgens voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) afzonderlijk zichtbaar maken in de rekening.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan reserves is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Strategische agenda	- 44.000	-171.000	-114.000
Termijngebonden taken	- 28.000	- 35.000	- 37.000
Overige uitgaven en inkomsten	13.000	1.946.000	1.939.000
Totaal	- 59.000	1.740.000	1.788.000

Op rekeningsbasis zijn de onttrekkingen bij strategische agenda lager door lagere kosten. Bij de termijngebonden taken is de onttrekking aan de BWS reserve hoger door nabetalings over voorgaande jaren. Bij de overige uitgaven en inkomsten is de toevoeging lager als gevolg van het achterwege blijven van rentetoevoeging aan de algemene reserve als gevolg van gewijzigde regelgeving BBV.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan voorzieningen is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Stortplaatsen	-225.000	-374.000	- 3.411.000
Overige uitgaven en inkomsten	-69.000	- 203.000	- 176.000
Totaal	-294.000	-577.000	-3.587.000

De rentetoevoeging aan de voorziening Nazorg stortplaatsen is lager dan geraamd. Het werkelijk gerealiseerde renteresultaat bedroeg 1,45% in plaats van de geraamde 4,5%. Op 9 januari 2018 is € 3 miljoen gestort in het Provinciaal Nazorgfonds. Deze is in 2017 reeds onttrokken aan de voorziening en onder de kortlopende schulden opgenomen.

1.3 Investerings

De geraamde investeringen afgezet tegen de werkelijkheid geven het volgende beeld:

	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Investerings uit restant kredieten voorgaande jaren	-	15.480	-
Vervangingsinvesteringen	-	-	-
Totaal	-	15.480	-

De kredieten voor vervangingsinvesteringen betreffen met name updates voor software. Deze zijn uitgesteld totdat werkelijke vervanging noodzakelijk geacht wordt.

1.4 Incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten.

	Lasten	Baten
Strategische agenda	780.000	695.000
Stortplaatsen	0	0
Termijn gebonden taken	0	5.000
Overige uitgaven en inkomsten	135.000	2.064.000
Totaal	915.000	2.764.000

2. FORMATIEPLAN 2017

Beleidsproduct	Werkelijke formatie 2016	Geraamde formatie 2017	Werkelijke formatie 31-12-2017	Geraamde loonsom 2017	Werkelijke loonsom 2017
Nazorg stortplaatsen	-	0,50	-	51.000	-
Termijngebonden taken	0,42	0,42	0,42	39.902	41.629
Strategische agenda	7,06	9,40	8,09	697.420	660.418
Kostenplaats ondersteuning	3,50	3,60	3,39	190.874	190.606
Totaal actieven	10,98	13,92	11,90	979.196	892.653

Toelichting formatieomvang

Nazorg stortplaatsen

Per 31 december is sprake van vacatureruimte medewerker stortplaatsen (0,50 fte). Deze wordt niet ingevuld in verband met de overdracht van de stortplaatsen in 2018.

Strategische Agenda

Per 31 december is sprake van vacatureruimte procesmanager/medewerker (1,31 fte). De vacatureruimte procesmanager/procesmedewerker is deels ingevuld door tijdelijke urenuitbreiding van medewerkers ($\pm 0,5$ fte).

Wachtgelders/boventalligen

De Regio heeft 2 wachtgelders die beiden voor rekening van de Regio (wachtgeldreserve) komen. Tot 1 oktober 2017 liep er een wachtgeldverplichting die werd vergoed door het College Sanering Zorginstellingen (ambulancedienst).

Detachering

Vanuit de Regio Achterhoek is per balansdatum één medewerker gedetacheerd naar één van de deelnemende gemeenten (0,33 fte).

Toelichting loonsom per afdeling

De geraamde loonsom in de primaire begroting 2017 bedroeg € 1.080.000. Gedurende het jaar is € 113.000 overgeheveld naar budget ten behoeve van inhuur personeel en is € 12.000 bij geraamd bij BWS. Totaal geraamd na wijziging is € 979.000. De inhuur vindt plaats vanwege het niet definitief invullen van vacatures vanwege de doorontwikkeling.

Kosten in €	Strat. Agenda	Stort-plaatsen	Termijn-gebonden	Onder-steuning	Totaal
Vacatures	-47.000	-51.000	-	-	-98.000
Cafetariamodel		-	-	-	
Fuwa/gratificatie	9.000	-	-	-	9.000
Loonkosten (tijdelijk)		-	-	-	-
Overig	1.000	-	2.000	-	3.000
totaal	- 37.000	-51.000	2.000	-	-86.000

3. VERZAMELSTAAT BIJDRAGE PER GEMEENTE 2017

Naam gemeente	Aantal inwoners per 1/1/16	Strategische kerntaken	Overig			Werkelijke totalen 2017		Begroot 2017	Afrekening 2017
		Strategische agenda	Bedrijfsvoering	Onvoorzien	Rente resultaat	Totaal ongewijzigd beleid	Totaal per inwoner 2017		<i>incl verrekening positief deel montferland</i>
Aalten	26.912	115.788	-1.023	959	2	115.725	4,30	119.418	-4.187
Berkelland	44.372	190.909	-1.687	1.580	3	190.805	4,30	196.894	-6.904
Bronckhorst	36.501	157.044	-1.388	1.300	2	156.958	4,30	161.968	-5.680
Doetinchem	56.875	244.702	-2.163	2.026	4	244.569	4,30	252.374	-8.850
Oost Gelre	29.538	127.086	-1.123	1.052	2	127.017	4,30	131.070	-4.596
Oude IJsselstreek	39.656	170.618	-1.508	1.412	3	170.525	4,30	175.967	-6.170
Winterswijk	28.932	124.479	-1.100	1.030	2	124.411	4,30	128.381	-4.502
Uittredingsbijdrage Montferland	35.167	151.305	-1.337	1.253	2	151.222	4,30	156.048	
Totaal	297.953	1.281.930	-11.330	10.612	19	1.281.231		1.322.120	-40.889
Bijdrage per inwoner (incl btw)		4,30	-0,04	0,04	0,00		4,30	4,44	-0,14

Terborgseweg 21
7001 GM Doetinchem
+31 314 32 12 00
www.regio-achterhoek.nl
🐦 📺 regioachterhoek

